ረቂቅ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር _____/ 2016

የተጨማሪ እሴት ታክስ ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣን እና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 1263/2013 (እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና በተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 1341/2016 አንቀፅ 72 በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ ደንብ "የሚኒስትሮች ምክር ቤት የተጨማሪ እሴት ታክስ ደንብ ቁጥር ---/2016" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓሜ**

1) የቃሉ አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ:-

(ሀ) "ኮሚሽን" ማለት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣን እና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 1263/2014 (እንደተሻሻለ) የተቋቋመው የጉምሩክ ኮሚሽን ነው፤

(ለ) "ሚኒስቴር" ማለት የገንዘብ ሚኒስቴር ነው፤

(መ) "አዋጅ" ማለት የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 1341/2016 ነው፤

(ሠ) "የታክስ አስተዳደር አዋጅ" ማለት የታክስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 983/2016" ነው፤

(ረ) " የታክስ ባለስልጣን" ማለት እንደሁኔታው የገቢዎች ሚኒስቴር ወይም በአዋጁ አንቀጽ 4 መሰረት የውክልና ስልጣን የተሰጠው የክልል ወይም የከተማ አስተዳደር የገቢዎች ቢሮ ነው፤

(ሰ) " የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር" ማለት በታክስ አስተዳደር አዋጅ ምዕራፍ ሁለት መሰረት የሚሰጥ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር ነው፤

(ሸ) “የተጨማሪ እሴት ታክስ” ማለት በተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር1341/2016 የተጣለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ነው፡፡

2) በዚህ ደንብ ጥቅም ላይ የዋሉ ሌሎች ቃላት እና ሃረጎች የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር እንደአግባብነቱ በአዋጁ ወይም በታክስ አስተዳደር አዋጅ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፡፡

3. ታክስ የመሰብሰብ ስልጣን

1) በአዋጁ አንቀጽ 4 መሰረት ለክልል እና ለከተማ አስተዳደር የገቢዎች ቢሮ ውክልና ሊሰጥ የሚችለው የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ይሆናል፤

(ሀ) የገቢዎች ሚኒስቴር በክልሉ ወይም በከተማው አስተዳደር ውስጥ ቢሮ የሌለው ከሆነ፤

(ለ) በክልሉ ወይም በከተማው አስተዳደር ውስጥ የሚገኙ ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገቡ ታክስ ከፋዮች በክልሉ ወይም በከተማው አስተዳደር የኢንተርኔት ግንኙነት ውስን በመሆኑ ወይም ጭራሹንም የሌለ በመሆኑ ምክንያት በኤሌክትሮኒክ መንገድ ታክስ ለማስታወቅ እና ለመክፈል የማይችሉ ሆኖ ከተገኘ፤

2) በአዋጁ አንቀጽ 4 መሰረት የሚሰጠው ውክልና የሚያገለግለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ለመሰብሰብ ሲሆን፤ የተጨማሪ እሴት ታክስን መወሰን፤ የግብአት ታክስን ክሬዲት ማድረግ፤ ተመላሽ መስጠት፤ የታክስ ሕጉን መሠረት በማድረግ አቅርቦቶች ከታክሱ ነጻ እንዲሆኑ ወይም ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ እንዲሆን መወሰንን ጨምሮ ሌሎች ከተጨማሪ እሴት ታክስ ጋር በተያያዘ የተሰጡ ሃላፊነቶች በሙሉ የገቢዎች ሚኒስቴር ይሆናሉ፡፡

3) ታክሱን ለመሰብሰብ ውክልና የተሰጠው የክልል ወይም የከተማ አስተዳደር የገቢዎች ቢሮ በውክልናው መሰረት በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ የሰበሰበውን ታክስ ወሩ በተጠናቀቀ በአምስት ቀን ውስጥ ሙሉ በሙሉ ለገቢዎች ሚኒስቴር ገቢ ማድረግ አለበት፡፡

4) የገቢዎች ሚኒስቴር ከግለሰብ ግብር ከፋዮች ከተሰበሰበው ገቢ ውስጥ የየክልሉ ድርሻ የሆነውን ወሩ በተጠናቀቀ በአምስት ቀን ጊዜ ውስጥ የገቢው ባለቤት ለሆነው ክልል ማስተላለፍ አለበት፡፡

5) የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 2 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የክልል ገቢ ሰብሳቢ መስሪያ ቤቶች በተጨማሪ እሴት ታክስ አስተዳደር ረገድ ሊያከናውኑት የሚገባ ተግባር በፌዴራል እና በክልል የገቢ ሰብሳቢ መስሪያ ቤቶች በሚፈረም የጋራ መግባቢያ ስምምነት ይወሰናል፡ ፡

ክፍል ሁለት
ምዝገባ

4. የተጨማሪ እሴት ታክስ የምስክር ወረቀት

ለተመዘበ ሰው በአዋጁ አንቀጽ 14(5) መሰረት የሚሰጠው የተጨማሪ እሴት ታክስ የምስክር ወረቀት የሚከተሉትን የሚጨምር መረጃ ሊይዝ ይገባል፡-

ሀ) የተመዘገበውን ሰው ስም፤ አድራሻ እና የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር፤
ለ) ለተመዘገበው ሰው የሚሰጠውን የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ ቁጥር፤
ሐ) የምስክር ወረቀቱ የተሰጠበትን ቀን፤ እና
መ) ምዝገባው የጸና የሚሆንበትን ቀን።

5. ምዝገባን ስለማገድ

1) ለአዋጁ አንቀጽ 16(8) አፈጻጸም የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባው የታገደበት ሰው፤ ምዝገባው በታገደበት ጊዜ ውስጥ የሚከተሉትን መፈጸም የለበትም:-
   ሀ) ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት መፈጸም፤
   ለ) የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ፤ የክሬዲት እና የዴቢት ሰነድ መቁረጥ፤
   ሐ) የተጨማሪ እሴት ታክስ ተመላሽ እንዲሰጠው ወይም የግብአት ተመላሽ እንዲፈቀድለት መጠየቅ፤ ወይም
   መ) ታክስ የሚከፈልበት ግብይት በሚያከናውንበት በማናቸውም ሰነድ ወይም ድረ-ገጽ፤ የማሕበራዊ ሚዲያ አድራሻ ወይም የኤሌክትሮኒክ ግብይት በሚያከናውንበት መድረክ የተመዘገበ ሰው መሆኑን መግለጽ፤

2) ምዝገባው የታገደበት ሰው የምዝገባው መታገድ በጸናበት ቀን በአዋጁ አንቀጽ 48 መሰረት ወደፊት የተሸጋገረ ክሬዲት ሊደረግ የሚችል ሂሳብ ያለው እንደሆነ ክሬዲት ሊደረግ የሚገባው ሂሳብ እገዳው እስከሚሻር ድረስ እንዲቆይ ሆኖ እገዳው ሲነሳ ተፈጻሚ ይሆናል።
3) ምዝገባው የታገደበት ሰው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ማከናወኑን የማይቀጥል ከሆነ ምዝገባው ታግዶ ባለበት በማናቸውም ጊዜ ምዝገባው እንዲሰረዝለት ጥያቄ ሊያቀርብ ይችላል።
4) የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ የታገደበት ሰው ታክስ የሚከፈልባቸውን እቃዎች አቅርቦት ለመቀጠል ከፈለገ ቢያንስ ከ15 ቀን በፊት ለታክሱ ባለስልጣን ጥያቄ ማቅረብ አለበት።

5) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ምዝገባ የታገደበት ሰው በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (4) መሰረት እገዳው ጸንቶ ባለበት ጊዜ ውስጥ ማመልከቻ ካላቀረበ የእገዳው ጊዜ እንደተጠናቀቀ ምዝገባው ይሰረዛል፡፡

6. ምዝገባን ስለመሰረዝ

1) የታክሱ ባለስልጣን የተመዘገበው ሰው ምዝገባው ከጸናበት ቀን አንስቶ ለተከታታይ ለስድስት (6) ወር ምንም አይነት ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ያለማከናወኑን ካረጋገጠ ምዝገባው ከጸናበት ቀን አንስቶ እንዲሰረዝ ሊወስን ይችላል፡፡ ሆኖም የታክስ ከፋዩ ምዝገባ መሰረዝ ግዴታውን ባለመወጣቱ በታክስ አስተዳደር አዋጅ መሠረት የሚጣልበትን መቀጫ የሚያስቀር አይሆንም፡፡

2) የታክስ ከፋዩ ምዝገባ ከተሰረዘ በኀላ ያላስታወቀውና ያልከፈለው የታክስ ዕዳ መኖሩ የተረጋገጠ እንደሆነ የታክሱ ባለስልጣን በማናቸውም ግዜ ታክሱን ከነመቀጫው ለመጠየቅ ይችላል፡፡

7. የቅርንጫፍ ምዝገባ

1) ይህ አንቀጽ የአዋጁን አንቀጽ 67 ለማስፈጸም አላማ የሚውል ነው፡፡
2) ለዚህ አንቀጽ አፈጻጸም የቅርንጫፍ፣ የስራ ክፍል ወይም የአንድ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ የተለየ ምዝገባ “የቅርንጫፍ ምዝገባ“ ይባላል፡፡
3) የተመዘገበ ሰው አንድ ምዝገባ ብቻ ያለው መሆኑ ግዴታውን በመወጣት ረገድ ከፍተኛ ጫና የሚያሳድርብት ከሆነ የቅርንጫፍ ምዝገባ እንዲፈቀድለት ሊያመለክት ይችላል፡፡ የታክሱ ባለስልጣን ታክስ ከፋዩ አንድ የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ ማቅረብ በትክክል ችግር የሚያስከትልበት መሆን ያለመሆኑን አጣርቶ ይወስናል፡፡
4) የተመዘገበው ሰው የጸደቀውን ቅጽ በመጠቀም የተለየ የቅርንጫፍ ምዝገባ ለሚያስፈልገው ለእያንዳንዱ ቅርንጫፍ፣ የስራ ክፍል ወይም ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ የቅርንጫፍ ምዝገባ እንዲፈቀድለት ማመልከት አለበት፡፡ አዲስ የሚመዘገብ ሰው የምዝገባ ማመልከቻ እና የቅርንጫፍ ምዝገባ ማመልከቻ በአንድ ጊዜ ሊያቀርብ ይችላል፡፡
5) የቅርንጫፍ ምዝገባ ሊፈጸም የሚችለው የታክሱ ባለስልጣን ሲፈቅድ ብቻ ሲሆን፣ አመልካቹ የሚከተሉትን ቅድመ ሁኔታዎች ማሟላት አለበት፦

   ሀ) አመልካቹ ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ ሊሆን የሚገባ ሲሆን፣ በአዋጁ አንቀጽ 13 መሰረት በፈቃደኝነት የተመዘገበ መሆን የለበትም፣

ለ) ማመልከቻው የአመልካቹን የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተጨማሪ እሴት ታክስ ቁጥር የያዘ እና በአመልካቹ የተፈረመ መሆን አለበት፤

ሐ) አመልካቹ ለንግድ ስራው ሁሉ አንድ የታክስ ማስታወቂያ እንዲያቀርብ ቢደረግ ፤ይህንን ግዴታውን መወጣት ሊያደርስበት የሚችለውን ጫና ማስረዳት አለበት፤ በተለይም በማመልከቻው መሰረት ባይፈቀድለት ሊያጋጥመው የሚችለውን ችግር እና በእያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ ለሁሉም የንግድ ስራው የተጠቃለለ የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ ሊያቀርብ የማይችልበትን ምክንያት ማብራራት አለበት፤

ሠ) የቅርንጫፍ ምዝገባ የተጠየቀለት ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ገንዘብ መቀበል፤ መክፈል እና የሂሳብ መግለጫ ማቅረብን ጨምሮ ከተመዘገበው ሰው ዋና መስሪያ ቤት እና ከሌሎች የስራ ክፍሎች የተለየ ራሱን የቻለ የሂሳብ ስርአት ያለው መሆን አለበት፤

ረ) አመልካቹ ሂሳቡን ከማጠቃለሉ በፊት የተለየ ሂሳብ ሲያዘጋጅ የነበረ መሆን አለበት፤

ሰ) እያንዳንዱ የቅርንጫፍ ምዝገባ የተጠየቀለት ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ በሚያከናውነው የስራ እንቅስቃሴ ወይም በሚገኝበት አድራሻ ተለይቶ የሚታወቅ መሆን አለበት፡

ሸ) እያንዳንዱ የቅርንጫፍ ምዝገባ የተጠየቀለት ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ከዋናው መስሪያ ቤት ጋር አንድ አይነት የሂሳብ ጊዜ እና የሂሳብ ጊዜ መጨረሻ የሚከተል መሆን አለበት፤ እና

ቀ) አዲስ የሚመዘገቡ ታክስ ከፋዮች ሊያሟሉ የሚገባውን ቅደመ ሁኔታ ጨምሮ የታክሱ ባለስልጣን የሚወስናቸው ሌሎች ቅድመ ሁኔታዎች፤

6) እያንዳንዱ ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ተለይቶ የሚታወቅበት የቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል ወይም የአመልካቹ የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ንኡስ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር፤ የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥር ሊኖረው ይገባል፤ ለተመዘገበው ቅርንጫፍ የሚሰጠው “ንኡስ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር”፤ የተመዘገበው ሰው የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር ሲሆን፤ በቅርንጫፍ፤ በስራ ክፍል ወይም በተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ጥቅም ላይ የሚውል ንኡስ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር መሆኑን ለማሳየት ተጨማሪ መለያ ሊኖረው ይገባል፤

7) በአዋጁ አንቀጽ 67 (2) በተደነገገው መሰረት በታክስ ባለስልጣኑ ተለይቶ የተመዘገበ እያንዳንዱ ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ በእያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ ራሱን የቻለ የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ ማቅረብ አለበት። እያንዳንዱ ተለይቶ የተመዘገበ ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ የአመልካቹ አካል መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ፤ በአዋጁ እና በዚህ ደንብ በተመዘገበ ሰው ላይ የተጣሉ ግዴታዎች ሁሉ ተፈጻሚ ይሆኑበታል።

8) የታክሱ ባለስልስጣን በአዋጁ መሰረት ለቅርንጫፍ፤ ለስራ ክፍል ወይም ለተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ሊከፈል የሚገባውን ተመላሽ በአዋጁ መሰረት በተመዘገበው ሰው ወይም በተመዘገበው ሰው ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ሊከፈል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ፤ ወለድ እና መቀጫ ለማሟላት ሊጠቀምበት ይችላል።

9) ተለይቶ የተመዘገበ ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ለዋናው መስሪያ ቤት ወይም ለሌላ ተለይቶ ለተመዘገበ ቅርንጫፍ የሚያቀርበው አቅርቦት ግንኙነት ባላቸው ሰዎች መካከል የተፈጸመ አቅርቦት እንደሆነ ተደርጎ ይወሰዳል። አቅራቢው በአዋጁ በተደነገገው መሰረት ለአቅርቦቱ የታክስ ደረሰኝ መስጠት ያለበት ሲሆን፤በአዋጁ የተፈቀደ እስከሆነ ድረስ ተቀባዩ በአቅርቦቱ ላይ ለከፈለው ታክስ የግብአት ታክስ ተቀናሽ ሊጠይቅ ይችላል።

10) የተመዘገበው ሰው ዋና መስሪያ ቤት ተለይቶ ለተመዘገበ ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል፤ ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ የደለደለው የጠቅላላ አገልግሎት ወጪ ዋናው መስሪያ ቤት በክፍያ ለቅርንጫፍ፤ ለስራ ክፍል ወይም ለተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ የፈጸመው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት እንደሆነ ይቆጠራል።

11) በተመዘገበው ዋና መስሪያ ቤት እና ተለይቶ በተመዘገበ ቅርንጫፍ ወይም ተለይተው በተመዘገቡ የተመዘገበው ሰው ቅርንጫፎች መካከል የሚደረግ ግብይት ተለየተው በመመዝገባቸው ምክንያት በአዋጁ አንቀጽ 70 የተመለከተው የተለየ የታክስ ጥቅም የሚገኝበት እንዳይሆን በታክሱ ባለስልጣን ጥብቅ ክትትል ሊደረግበት ይገባል።

12) እያንዳንዱ ተለይቶ የተመዘገበ ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል፤ ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ፤ ለሚያከናውነው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ተለይቶ የተሰጠውን ንኡስ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተጨማሪ እሴት ታክስ ቁጥር በመጠቀም ደረሰኝ መስጠት አለበት።

13) በአዋጁ አንቀጽ 12 ለተጠቀሰው ለተጨማሪ እሴት ታክስ የመመዝገብ ግዴታን ለሚያስከትለው የግብይት መጠን አፈጻጸም እያንዳንዱ ተለይቶ የተመዘገበ የአንድ ኩባንያ ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል፤ ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ግብይት የኩባንያው አቅርቦት ውስጥ ይደመራል።

14) የታክሱ ባለስልጣን በአዋጁ አንቀጽ 29(2) መሰረት የሚደረገው የግብአት ተቀናሽ በቅርንጫፍ ደረጃ ሳይሆን በኩባንያ ደረጃ እንዲፈጸም ሊያዝ ይችላል።

15) የተመዘገበ ሰው ዋና መስሪያ ቤት ተለይቶ የተመዘገበ ቅርንጫፍ፤ የስራ ክፍል፤ ወይም የተለየ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ምዝገባ እንዲሰረዝ ለታክሱ ባለስልጣን በጽሁፍ ሊያመለክት ይችላል።ምዝገባው የሚሰረዘው የሚከተሉት ሲሟሉ ይሆናል፦

ሀ) የታክሱ ባልስልጣን ከዚህ ያነሰ ጊዜ ካልፈቀደ በስተቀር፤የቅርንጫፍ የተለየ ምዝገባ ቢያንስ ለሁለት አመት ጸንቶ መቆየት አለበት፡

ለ) ማናቸውም ኩባንያ ወይም ቅርንጫፍ ለቅርንጫፍ ምዝገባ የተቀመጡትን ቅድመ-ሁኔታዎች ማሟላቱን ያቋረጠ እንደሆነ ኩባያው ከቅድመ-ሁኔታዎች አንዱ መሟላቱ በተቋረጠ በ 30 ቀናት ውስጥ ይህንን ለታክሱ ባለስልጣን ማስታወቅ አለበት።

ሐ) የታክሱ ባለስልጣን ለቅርንጫፍ ምዝገባ የተቀመጡት ቅድመ-ሁኔታዎች መሟላታቸው የተቋረጠ ወይም ለመንግስት ገቢ ደህንነት አስፈላጊ መስሎ ከታየው የቅርንጫፍ ምዝገባን ለመሰረዝ ይችላል።

መ) የታክሱ ባለስልጣን የቅርንጫፍ ምዝገባ የሚቀጥል መሆን ያለመሆኑን የመወሰን ሙሉ ስልጣን አለው።

ሠ) የቅርንጫፍ ምዝገባ መሰረዝ የጸና የሚሆነው የታክሱ ባለስልጣን ምዝገባው መሰረዙን ለማስታወቅ በሚሰጠው ማስታወቂያ ከተገለጸው ቀን አንስቶ ይሆናል።

ክፍል ሶስት
አቅርቦቶች

8. የአደራ ሽያጭ እና በውክልና ስልጣን ደረጃ ስለማስተላለፍ

1) የእቃው ባለቤት (ሻጭ) እቃውን በአቅርቦት ወይም በተመላሽ (የአደራ ሽያጭ) ለሌላ ሰው መስጠቱ ግብይት እንደተፈጸመ አያስቆጥርም።
2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 በተመለከተው የእቃ አቅርቦት ግብይት ተፈጽማል የሚባለው ባለቤቱ የእቃውን ባለቤትነት ወደ ገዢው ሲያስተላልፍ ይሆናል።
3) በውክልና ስልጣን ደረጃ እቃ ለአንድ ሰው ሲተላለፍ ግብይት እንደተፈጸመ አይቆጠርም።
4) ሚኒስቴሩ ለዚህ አንቀፅ አፈፃፀም የሚያግዝ መመሪያ ያወጣል።

9. ከቦንድድ የማምረቻ ፋብሪካ መጋዘን እቃ ወጪ ስለማድረግ

1) በወጪ ንግድ የቀረጥ ማበረታቻ ስርአት አዋጅ ቁጥር 768/2004 (እንደተሻሻለ) በተደነገገው መሰረት እቃ ከቦንድድ የማምረቻ ፋብሪካ መጋዘን ወጪ ሲደረግ ወይም የእቃ አቅርቦት ሲፈጸም በኢትዮጵያ ውስጥ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት የእነዚህ እቃዎች አቅርቦት እንደተፈጸመ ይቆጠራል።

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተመለከቱት እቃዎች ለአገር ውስጥ ገበያ የዋሉ ከሆነ አቅርቦቱ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ስለሆነ በአዋጁ አንቀጽ 8(2) (ለ) በተመለከተው የማስከፈያ መጣኔ የተጨማሪ እሴት ታክስ ይከፈልበታል። አቅርቦቱ ተፈጽሟል የሚባለው በአዋጁ አንቀጽ 21 መሰረት እቃዎቹ ለአገር ውስጥ ገበያ ሲቀርቡ ሲሆን፤ የአቅርቦቱ ዋጋ ሽያጩ በተከናወነበት ጊዜ ያለው ትክክለኛ የገበያ ዋጋ ይሆናል።
3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተመለከቱት እቃዎች ከአዋጁ ጋር በተያያዘው አባሪ መሰረት ለውጭ ገበያ የተላኩ ከሆነ አቅርቦቱ ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ ይደረግለታል። በዚህ አንቀጽ መሰረት አቅርቦቱ ተፈጽሟል የሚባለው እቃው ወደውጭ አገር ሲላክ ነው።

10. የሰራተኞች አገልግሎት

1) ሰራተኛ በቅጥር ውል መሰረት ለአሰሪው የሚሰጠው አገልግሎት አቅርቦት እንደሆነ አይቆጠርም።
2) አሰሪው ለሰራተኛው፤

ሀ) በሰራተኛው ስም ለአቅራቢ ክፍያ የሚፈጽም ከሆነ፤ወይም
ለ) ሰራተኛው ያወጣውን ወጪ የሚተካ ከሆነ፤

እነዚህም ክፍያዎች በጥቅማ ጥቅም መልክ ለሰራተኛ የሚሰጥ እቃ እና አገልግሎትን ወጪ ለመሸፈን የሚውሉ ከሆነ፤ ለሰራተኛ የሚሰጥ እቃ እና አገልግሎት ታክስ የሚከፈልበትን የስራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት የተፈጸመ ባለመሆኑ አሰሪው በዚህ አይነቱ ወጪ ላይ የታክስ ተቀናሽ ሊያገኝ አይችልም።

11. ያገለገሉ እቃዎች

1) ካልተመዘገበ ሰው ያገለገሉ እቃዎችን የሚገዛ ያገለገሉ እቃዎች አቅራቢ ለአዋጁ አንቀጽ 33(4) አፈጻጸም የሚከተሉትን ማረጋገጥ የሚያስችሉ በቂ መረጃዎችን መያዝ አለበት፦
ሀ) ላገለገሉ እቃዎች አቅራቢ እቃዎቹን ያቀረበውን ሰው ስም እና አድራሻ፤
ለ) ያገለገሉት እቃዎች ላገለገሉ እቃዎች አቅራቢ የቀረቡበትን ቀን፤
ሐ) የቀረቡትን እቃዎች አይነት የሚገልጽ መግለጫ፤
መ) የቀረቡትን እቃዎች ብዛት ወይም መጠን፤ እና
ሠ) ለአቅርቦቱ የተፈጸመውን ክፍያ፤

2) ያገለገሉ ዕቃዎችን የሚገዛ ሰው በታክሱ ባለሥልጣን ፈቃድ በሚዘጋጅ የክፍያ ደረሰኝ ላይ ያገለገሉ ዕቃዎችን አቅራቢ ማስፈረም አለበት።

12. የእድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦት

1) ለአዋጁ አንቀጽ 34 አፈጻጸም በእድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦት ላይ የተሰማራ የተመዘገበ ሰው በአንድ የሂሳብ ጊዜ ሊኖረው የሚገባው የውጤት ታክስ ሰሌት በሚከተለው ቀመር መሰረት የሚገኘውን የገንዘብ መጠን የሚጨምር ይሆናል፦

(ሀ-ለ) x ሐ

በዚህ ቀመር ውስጥ፤

ሀ በሂሳብ ጊዜው ውስጥ የእድል ሙከራ የተደረገበት ጠቅላላ የገንዘብ መጠን፤

ለ በሂሳብ ጊዜው ውስጥ የተሰጠው ሽልማት የገንዘብ ዋጋ፤ እና

ሐ የታክስ ክፍልፋይ፤

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) መሰረት ሰሌቱ ሲከናወን የአንድ የሂሳብ ጊዜ የገንዘብ መጠን ከዜሮ በታች ከሆነ፤ በሂሳብ ጊዜው በዚህ አንቀጽ መሰረት የተመዘገበው ሰው የውጤት ታክስ ሆኖ የሚያዝ የገንዘብ መጠን አይኖርም።

3) በዚህ አንቀጽ ውስጥ፦

ሀ) "የእድል ሙከራ" ማለት ፦

(i) ሎተሪ፤ ቶምቦላ ወይም ተመሳሳይ ውድድር ማከናወን፤ ወይም

(ii) አንድ ውጤት ያለው ወይም እንዲኖረው የተደረገ ውርርድ፤ ጨዋታ፤ የስፓርት ክንውን፤

ለ) "የእድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦት" ማለት

(i) በማናቸውም መንገድ የተገለጸ ቢሆንም የሎተሪ፤ የቶምቦላ ወይም ተመሳሳይ የእድል ሙከራ ወይም የውርርድ ቲኬት አቅርቦት፤ወይም

(ii) በማናቸውም መንገድ የተገለጸ ቢሆንም የእድል ሙከራ ወይም የውርርድ ጨዋታ ውጤትን መቀበል፤ነው።

ሐ) "ታክስ የሚከፈልበት የእድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦት" ታክስ የሚከፈልበት የእድል ሙከራ ጨዋታ ነው"፤

መ) "የእድል ሙከራ የተደረገበት ጠቅላላ ገንዘብ" የተመዘገበን ሰው በሚመለከት በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ የተከናወነው የሚከተሉት ድምር ነው፦

(i) የተመዘገበው ሰው ለሚያቀርባቸው የእድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦቶች በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ የተከፈለ ገንዘብ፤ እና

(ii) በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሠ) በተተረጎመው መሰረት በገንዘብ ሽልማቶች ውስጥ ከተጠቃለለው ሂሳብ ውስጥ በተያዘው የሂሳብ ጊዜ ወይም ባለፈው የሂሳብ ጊዜ ከተሰረዘው የገንዘብ መጠን ውስጥ የተመዘገበው ሰው በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ መልሶ የሰበሰበው የገንዘብ መጠን፤

ሠ) " ጠቅላላ የገንዘብ ሽልማት" ማለት በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ የእድል ሙከራ ውርርድ፤ የእድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦት ወይም የእድል ሙከራ ጨዋታ ኪሳራ የነበረ ቢሆንም ባይሆንም የተመዘገበ ሰው በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ ያገጠመው የሚከተለው ሁኔታ ነው፦

i) በእድል ሙከራ ጨዋታ ውጤት መሰረት የተመዘገበው ሰው በአንድ የሂሳብ ጊዜ የከፈለው የጥሬ ገንዘብ ሽልማት፤
ii) የተመዘገበው ሰው የእድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦት ተሳታፊዎች ካጋጠማቸው ኪሳራ ውስጥ የተወሰነውን መልሶ እንዲከፍል በመካከላቸው የነበረው ውል የሚያስገድድ በመሆኑ ምክንያት የተመዘገበው ሰው በሂሳብ ጊዜው ውስጥ ለእድል ሙከራ ጨዋታ ተሳታፊዎች የከፈለው ገንዘብ፤
iii) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ(3) የተመለከተው የገንዘብ መጠን በቀዳሚው የሂሳብ ጊዜ አጋጥሞ ከሆነ (ካለ) እና
iv) የተመዘገበው ሰው ያልተሰበሰበው እዳ ከተገባበት ጊዜ ጀምሮ በሚቆጠር 12 ወር ጊዜ ውስጥ ያልሰበሰበው እና በተመዘገበው ሰው ለቀረበ ለሁሉም ወይም ለከፊል የእድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦት ሊከፈል ሲገባ ያልተከፈለ በመሆኑ ምክንያት ከሂሳብ መዝገብ የተሰረዘ ሊሰበብ የማይችል እዳ፤

4) በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሠ) ንኡስ ንቀጽ (iv) ለጠቅላላ የገንዘብ ሽልማት በተሰጠው ትርጉም ውስጥ የተካተተው ክፍያ ለአቅርቦት የተፈጸመ ክፍያ እንዳልሆነ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

13. የጠቅላላ መድን አቅርቦት

1) በአዋጁ አንቀጽ 40(2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የመድን ሰጪ ድርጅት የሚያቀርበው የጠቅላላ መድን ውል አቅርቦት የተጨማሪ እሴት ታክስ ተፈፃሚ ይሆንበታል፡፡

2) መድን ገቢው ለታክሱ የተመዘገበ ሰው ቢሆንም ባይሆንም፣ ለዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 አፈፃፀም የመድን ሰጪው ላቀረበው የመድን አቅርቦት የሚከፈለው የአረቦን ክፍያ የአቅርቦቱ ዋጋ እንደሆነ ተቆጥሮ የተጨማሪ እሴት ታክስ ተፈፃሚ ይደረግበታል፡፡

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት የጠቅላላ መድን አገልግሎት አቅርቦቱ የተከናወነው ለተመዘገበ ሰው በሚሆንበት ጊዜ እና አገልግሎቱን ተጠቅሞ ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ የሚያከናውን ከሆነ፣ የተመዘገበው ሰው በአረቦኑ ላይ የከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ በግብአት ታክስነት የማቀናነስ መብት ይኖረዋል፡፡

4) የአዋጁ አንቀጽ 40(1) ተፈፃሚ የሚሆነው ለታክሱ ለተመዘገበ ሰው በሚከፈለው የመድን ካሳ ክፍያ ላይ ብቻ ነው፡፡

5) ለአዋጁ አንቀጽ 40(1) አፈፃፀም ለታክሱ የተመዘገበ ሰው ከመድን ሰጪው የመድን ካሳ በሚከፈለው ጊዜ፣ የካሳ ክፍያው መድን ሰጪው ለመድን ተቀባዩ ላቀረበው አገልግሎት የተከፈለ ዋጋ እንደሆነ ይቆጠራል፡፡ ስለሆነም የካሳ ክፍያ የተከፈለው ለታክሱ የተመዘገበ ሰው በአቅርቦቱ ላይ የሚከፈለውን ታክስ የመሰብሰብ እና ለታክስ ባለስልጣኑ የማሳወቅ ግዴታ አለበት፡፡

6) በአዋጁ አንቀጽ 40(1) እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 መሰረት መድን ሰጪው ለተመዘገበው የመድን አገልግሎት ተጠቃሚ የሚከፍለው የካሳ ክፍያ የተጨማሪ እሴት ታክሱን ያካተተ ተደርጎ ስለሚቆጠር መድን ገቢው የሚከፍለው የውጤት ታክስ መጠን ከታክስ ማስከፈያ መጣኔው ጋር እኩል ነው፡፡

7) በአዋጁ አንቀጽ 40(2) የተደነገጉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ የተመዘገበ መድን ሰጪ በአንድ ሌላ ሰው ላይ በደረሰ ጉዳት ምክንያት በጠቅላላ መድን ውል መሰረት ለመድን አገልግሎት ተጠቃሚ የተመዘገበ ሰው ካሳ የከፈለ እና በዚህ አንቀጽ መሰረት የውጤት ታክስ የሰበሰበ ከሆነ መድን ሰጪው ከከፈለው የካሳ መጠን ላይ የግብዓት ታክስ ተቀናሽ የማድረግ መብት አለው፡፡

8) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 አፈፃፀም የጠቅላላ መድን ውል አቅርቦት ለሰራተኞች እና መሰል የጋራ ተጠቃሚዎች በጋራ የሚገባውን እንዲሁም አሰሪዎች ለሰራተኞቻቸው በሥራ ላይ ለሚገጥም ጉዳት የሚገቡትን የመድን ሽፋን አገልግሎት ያካትታል፡፡

9) በአገር ውስጥ የተመዘገበ የጠለፋ መድን ሰጪ ኩባንያ ለጠለፋ መድን አቅርቦት የሚያስከፍለው አረቦን እና በጠለፋ መድን ውሉ መሰረት የሚከፍለው የካሳ ክፍያ ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው የተጨማሪ እሴት ታክስ የዚህን አንቀጽ ድንጋጌዎች የሚከተል ይሆናል፡፡

10) የጠለፋ መድን ሰጪ ኩባንያው በአገር ውስጥ ያልተመዘገበ በሚሆንበት ጊዜ፣ የተጨማሪ እሴት ታክሱ በአዋጁ አንቀጽ 6 በተደነገገው መልኩ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

11) በአዋጁ አንቀጽ 40(6) መሰረት የተመዘገበው መድን ሰጪ በአጠቃላይ መድን ውል መሰረት የመዳረግ መብቱን ተጠቅሞ ለመድን ገቢው የከፈለውን ካሳ ከሌሎች አካላት መልሶ የተቀበለ እንደሆነ የተቀበለው ገንዘብ ታክስ ለሚጣልበት የመድን አገልግሎት

እንደተከፈለ ክፍያ ተቆጥሮ በተከፈለው የካሳ ክፍያ ውስጥ የታክስ ክፍልፋይ መጠኑ እንደ ውጤት ታክስ ይቆጠራል፡፡

12) የመድን ረዳቶች በአጠቃላይ ለሚሰጧቸው አገልግሎቶች የሚከፈል የኮሚሽን ክፍያ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ ተፈፃሚ ይደረጋል፡፡

13) ለአዋጁ እና ለዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 12 አፈፃፀም "የመድን ረዳቶች" የሚባሉት በብሔራዊ ባንክ ፈቃድ የተሰጣቸው የመድን ወኪሎች፣ የመድን ደላሎች፣ የጉዳት ገማቾች እና የመድን መርማሪዎች ናቸው፡፡

14. በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የሚቀርብ የትራንስፖርት አገልግሎት

1) ይህ ድንጋጌ ተፈፃሚ የሚሆነው በኢትዮጵያ ግዛት ውስጥ በዲጂታል መንገዶች (ከዚህ በኋላ "ፕላትፎርም" እየተባለ በሚጠራው) የሚሰጥ የትራንስፖርት አገልግሎት አቅርቦትን በሚመለከት ነው፡፡

2) ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "ፕላትፎርም አቅራቢ" ማለት የመንገደኞችን የትራንስፖርት አገልግሎት በማመቻቸት በኤሌክትሮኒክ ዘዴ መንገደኞችን ከትራንስፖርት አቅራቢዎች ጋር የሚያገናኝ ማንኛውም ሰው ነው፡፡

3) በፕላትፎርም አቅራቢ በኩል የሚመቻች የመንገደኞች ትራንስፖርት አገልግሎት አቅርቦትን በተመለከተ ፕላትፎርም አቅራቢው ተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦትን እንዳከናወነ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

4) የመንገደኞች ትራንስፖርት አገልግሎት አቅርቦት የተከናወነበት ቦታ የሚባለው አገልግሎቱ በሚሰጥበት ጊዜ ተሳፋሪው የሚገኝበት ቦታ ነው፡፡

5) ማናቸውንም ክፍያዎችን እና ኮሚሽኖችን ጨምሮ ሌሎች ተሳፋሪው ከሚከፍላቸው ጠቅላላ ክፍያዎች ላይ የፕላትፎርሙ አቅራቢ የተጨማሪ እሴት ታክስን መሰብሰብ አለበት፡፡

6) የፕላትፎርም አቅራቢው በየእለቱ መጨረሻ ለመንገደኞች የትራንስፖርት አገልግሎት ሰጪው የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ መስጠት አለበት፡፡

7) ፕላትፎርም አቅራቢው የሰበሰበውን የተጨማሪ እሴት ታክስ በአዋጁ በተደነገገው ጊዜ እና አሰራር መሰረት ለታክስ ባለስልጣኑ ማስተላለፍ አለበት፡፡

8) ፕላትፎርም አቅራቢው አገልግሎት የተሰጠበትን ቀን፣ ሰዓት፣ ቦታ፣ የክፍያ መጠን እና የተጨማሪ እሴት ታክስን ጨምሮ ሁሉንም የመንገደኞች የትራንስፖርት አገልግሎት ዝርዝር መረጃዎችን መያዝ አለበት፡፡

9) ፕላትፎርም አቅራቢው በአዋጁ መሰረት ተገቢውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ ለታክስ ባለስልጣኑ ማቅረብ አለበት፡፡

10) በአዋጁ በተመለከተው አጠቃላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ ተቀናሽ አሰራር ሥርዓት መሰረት የመንገደኞች ትራንስፖርት አገልግሎት አቅራቢው ከመንገደኞች ትራንስፖርት አገልግሎት አቅርቦት ጋር በቀጥታ ለተያያዙ ግዥዎች የከፈለው የግብአት ታክስ ተቀናሽ እንዲደረግለት ሊጠይቅ ይችላል፡፡

11) ፕላትፎርም አቅራቢው በመንገደኞች ትራንስፖርት አገልግሎት አቅራቢዎች ምትክ ታክሱን የመሰብሰብ እና የማስተላለፍ ኃላፊነት ቢኖርበትም፣ የትራንስፖርት አቅራቢዎች አመታዊ የሽያጭ መጠን የተጨማሪ እሴት ታክስ ለመመዝገብ የተቀመጠውን የገንዘብ ገደብ የሚያሟላ ከሆነ ለተጨማሪ እሴት ታክስ መመዝገብ አለባቸው፡፡

12) የመንገደኞች ትራንስፖርት አገልግሎት ሰጪዎች የመንገደኞች ትራንስፖርት አገልግሎት ፕላትፍሮምን ሳይጠቀሙ ለሚሰጡት ለእያንዳንዱ የትራንስፖርት አገልግሎት ተጨማሪ እሴት ታክስ የመሰብሰብ እና ደረሰኝ የመስጠት ግዴታ አለባቸው፡፡

ምዕራፍ አራት

የግብአት ታክስን ስለማቀናነስ

15. ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ በሚጀመርበት ወይም በሚቋረጥበት ቀን የግብአት ታክስን ስለማቀናነስ

የታክስ ማቀናነስ በሚፈቀድለት ግዢ በሂሳብ ጊዜው ውስጥ የሚፈጸመው የታክስ ማቀናነስ ሂደት የታክስ ማቀናነስ በሚፈቀድለት ግዢ በአዋጁ መሰረት ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ በሚጀመርበት ወይም በሚቋረጥበት ቀን የሚከናወነውን የግብአት ታክስ ማቀናነስ አሰራር ከግምት ውስጥ ያሰገባ መሆን አለበት፡፡

16. የግብአት ታክስ ተቀናሽን ስለመከልከል

1) በአዋጁ አንቀጽ 30 (1)(ሀ) የተደነገገው በዋንኛነት እቃዎችን ለማጓጓዝ የሚያገለግሉ የንግድ ወይም ሌሎች የጭነት መኪናዎችን እና የህዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪዎችን አይመለከትም፡፡

2) በአዋጁ አንቀፅ 30 ንዑስ አንቀፅ (1)(ሀ) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የመንገደኛ ተሽከርካሪዎች ከትራንስፖርት ንግድ አገልግሎት ውጪ የዋሉ በሚሆንበት ጊዜ ለእነዚህ ተሽከርካሪዎች ለተከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ የግብዓት ታክስ ተቀናሽ አይደረግም፡ :

ክፍል አምስት

ተመላሽ

17. የተጨማሪ እሴት ታክስ ተመላሽን ስለመክፈል

1) በአዋጁ ክፍል አስር በተመለከተው መሰረት የተመዘገበው ሰው ተመላሽ ሊከፈለው በሚገባ ጊዜ በማናቸውም የሂሳብ ጊዜ የተጨማሪ እሴት ታክስ የማስታወቅ ግዴታውን ያልተወጣ ሆኖ ከተገኘ የታክሱ ባለስልጣን የተመዘገበው ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ ሳያስታውቅ ለቆየበት የሂሳብ ጊዜ ሁሉ የማስታወቅ ግዴታውን እስከሚወጣ ድረስ ተመላሹ ገንዘብ ሳይከፈለው እንዲቆይ ሊደርግ ይችላል፡፡
2) የታክሱ ባለሥልጣን የተመላሽ ገንዘብ አከፋፈልን የሚወስን መመሪያ ያወጣል፡፡

18. ለተመላሽ ስለሚያዝ ገንዘብ

የታክሱ ባለሥልጣን ለተመላሽ ክፍያ እንዲያውለው ከጠቅላላ የተጨማሪ እሴት ታክስ ተሰብሳቢ ገንዘብ ላይ በታክሱ ባለሥልጣን ተቀናሽ ተደርጎ የሚያዘው መቶኛ መጠን የገንዘብ ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

ክፍል ሰድስት
የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶች

19. ቀለል ያለ የታክስ ደረሰኝ የሚሰጥበት ሁኔታ

በአዋጁ አንቀጽ 52 (2) በተደነገገው መሰረት ቀለል ያለ ደረሰኝ የሚሰጠው ከብር 10,000 (አስር ሺህ ብር) ላልበለጠ ግዥ ነው፡፡

20. የታክስ ደረሰኝ ይዘት

1) ለአዋጁ አንቀጽ 52(5) አፈጻጸም የታክስ ደረሰኝ እና ቀለል ያለ የታክስ ደረሰኝ ቢያንስ የሚከተሉትን መረጃዎች ሊይዙ ይገባል፦
   ሀ) ግልጽ በሆነ ቦታ “ **የታክስ ደረሰኝ** “ የሚል ጽሁፍ፤
   ለ) የአቅራቢው ስም፤አድራሻ ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥር፤
   ሐ) የአቅርቦቱ ተቀባይ ስም፤ አድራሻ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተመዘገበ ከሆነ የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥር፤
   መ) የታክስ ደረሰኙ መለያ ቁጥር እና የተሰጠበት ቀን:
   ሠ) ስለእቃው መግለጫ (ብዛቱን እና መጠኑን ጨምሮ) ወይም የተሰጠውን አገልግሎት፤እና

ረ) ለአቅርቦቱ የተከፈለውን ዋጋ እና የተጨማሪ እሴት ታክስ፤

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (4) የተመለከተው እንድተጠበቀ ሆኖ የተመዘገበው ሰው አቅርቦቱን የሚፈጽመው በመሳሪያ፤ በቆጣሪ ወይም በሌላ በሳንቲም፤ በገንዘብ ወካይ ነገር ወይም በዴቢት ወም ክሬዲት ካርድ ከሆነ፤ መሳሪያው፤ ቆጣሪው ወይም ገንዘብ መቀበያው ማሽን፤በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) የተዘረዘሩትን መረጃዎች የያዘ ቀለል ያለ ደረሰኝ ለአቅርቦቱ ተቀባይ መስጠት አለበት።

3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ 3 የተጠቀሰው መሳሪያው፤ ቆጣሪ ወይም ገንዘብ መቀበያ ማሽን የታክስ ደረሰኝ ለመስጠት የማይችል ከሆነ የተመዘገበው ሰው በየቀኑ በመሳሪያው፤ በቆጣሪው ወይም በገንዘብ መቀበያው ማሽን የተከናወነውን ግብይት የሚያሳይ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) የተመለከተውን መረጃ በመያዝ በቀኑ መጨረሻ የታክስ ደረሰኝ መቁረጥ አለበት።

4) ለአዋጁ አንቀጽ 52(4) አፈጻጸም በአቅርቦት ተቀባዩ የሚዘጋጅ የታክስ ደረሰኝ የሚከተሉትን መረጃዎች መያዝ አለበት፦

ሀ) በሚታይ ቦታ ላይ "**በአቅርቦት ተቀባይ የተዘጋጀ የታክስ ደረሰኝ**" የሚል ጽሁፍ፡

ለ) በአቅርቦት ተቀባዩ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ተቀባይ ስም፤አድራሻ ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዘገባ ቁጥር፤

ሐ) የአቅራቢው ስም እና አድራሻ፤

መ) በአቅርቦት ተቀባዩ የተዘጋጀው የታክስ ደረሰኝ መለያ ቁጥር እና የተሰጠበት ቀን:

ሠ) የተሰጠው አገልግሎት መግለጫ፤እና

ረ) ለአቅርቦቱ የተከፈለው ዋጋ እና የተጨማሪ እሴት ታክስ፤

21. የዴቢት ሰነድ እና የክሬዲት ሰነድ ይዘት

1) ለአዋጁ አንቀጽ 53(3)አፈጻጸም የክሬዲት ሰነድ የሚከተሉትን መረጃዎች ሊይዝ ይገባል፦

ሀ) በሚታይ ቦታ ላይ "**የክሬዲት ሰነድ**" የሚል ጽሁፍ፤

ለ) የአቅራቢው ስም፤አድራሻ ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዘገባ ቁጥር፤

ሐ) የአቅርቦቱ ተቀባይ ስም፤ አድራሻ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተመዘገበ ከሆነ የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥር፤

መ) የክሪዲት ሰነዱ መለያ ቁጥር እና የተሰጠበት ቀን:

ሠ) ክሬዲት ሰነዱ የተሰጠበትን ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ለይቶ ማወቅ የሚያስችል ግልጽ የሆነ መረጃን ጨምሮ፤ የክሬዲት ሰነድ ለመስጠት ምክንያት የሆነውን የሚያስረዳ አጭር መግለጫ፤እና

ረ) በታክስ ደረሰኙ የተመለከተው የአቅርቦቱ ዋጋ፤ ትክክለኛው የአቅርቦቱ ዋጋ፤ በእነዚህ ሁለት ዋጋዎች መካከል ያለው ልዩነት፤ እና በልዩነቱ ላይ የሚታሰበው የተጨማሪ እሴት ታክስ መጠን፤

2) ለአዋጁ አንቀጽ 53(3) አፈጻጸም የዴቢት ሰነድ የሚከተሉትን መረጃዎች ሊይዝ ይገባል፦

ሀ) በሚታይ ቦታ ላይ **"የዴቢት ሰነድ"** የሚል ጽሁፍ፤

ለ) የአቅራቢው ስም፤አድራሻ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥር፤

ሐ) የአቅርቦቱ ተቀባይ ስም፤ አድራሻ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተመዘገበ ከሆነ የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥር፤

መ) የዴቢት ሰነዱ መለያ ቁጥር እና የተሰጠበት ቀን፤

ሠ) ዴቢት ሰነዱ የተሰጠበትን ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ለይቶ ማወቅ የሚያስችል ግልጽ የሆነ መረጃን ጨምሮ፤ የዴቢት ሰነድ ለመስጠት ምክንያት የሆነውን የሚያስረዳ አጭር መግለጫ፤እና

ረ) በታክስ ደረሰኙ የተመለከተው የአቅርቦቱ ዋጋ፤ ትክክለኛው የአቅርቦቱ ዋጋ፤ በእነዚህ ሁለት ዋጋዎች መካከል ያለው ልዩነት፤ እና በልዩነቱ ላይ የሚታሰበው የተጨማሪ እሴት ታክስ መጠን፤

ክፍል ሰባት
በኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ ስለመጠቀም

22. የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ

1) ለዚህ የደንቡ ክፍል አፈጻጸም “የኢሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ” ማለት የሽያጭ እና ተያያዥነት ያለውን መረጃ ለመመዝገብ እና ለማስተለለፍ የሚያግዝ የኢሌክትሮኒክ መሳሪያ ነው።
2) የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ የሚጠቀምበት ሶፍትዌር በታክሱ ባለስልጣን የተፈቀደ መሆን አለበት።
3) የገቢዎች ሚኒስቴር የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ የሚጠቀምበትን ሶፍትዌር የማጽደቅ ስርአትን የሚወስን መመሪያ ያወጣል።
4) የተመዘገበው ሰው የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያን ጥቅም ላይ ከማዋሉ 7 ቀን በፊት በእያንዳንዱ የንግድ ስራው ቦታ የሚጠቀምበትን መሳሪያ እና ሶፍትዌር ዝርዝር ባህሪያት ለታክሱ ባለስልጣን በጽሁፍ ማስታወቅ አለበት። የታክሱ ባለሥልጣን ማስታወቂያው በደረሰው በሰባት (7) ቀናት ውስጥ ሶፍትዌሩ ከዚህ ደንብ ጋር የሚጣጣም መሆኑን የሚገልፅ ማረጋገጫ ለታክስ ከፋዩ መስጠት አለበት።
5) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (4) የተመለከተውን ማስታወቂያ ለታክስ ባለስልጣኑ የሚያቀርበው የተመዘገበ ሰው በኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያው ለመጠቀም የተመዘገበ ሰው መሆን አለበት።

23. በኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ ስለመጠቀም

የተመዘገበ ሰው በዚህ የደንቡ ክፍል በተዘረዘረው መሰረት በእያንዳንዱ የንግድ ስራ በሚያከናውንበት ቦታ በኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያ መጠቀም አለበት።

24. የኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያ ተፈላጊ ባህሪያት ዝርዝር

የኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያ የሚከተሉትን ማሟላት አለበት፦

ሀ) ከኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ መረብ ጋር ግንኙነት ሊኖረው የሚችል መሆን አለበት፤
ለ) መረጃዎችን በበቂ ሁኔታ መያዝ የሚያስችል ማከማቻ ሊኖረው ይገባል፤
ሐ) በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 77 በተመለከተው የታክስ ህግ የስራ ቋንቋ መለክቶችን ማሳየት የሚችል መሆን አለበት፤
መ) ደህንነቱ የተጠበቀ፤ በቀላሉ ሊለወጥ እና ጉዳት ሊደርስበት የማይችል ሊሆን ይገባል፤
ሠ) የሚከተሉትን የሚያከናውን ሊሆን ይገባል:-

(i) ለደንበኞች የኤሌክትሮኒክ የታክስ ደረሰኞችን ማተም ወይም የኤሌክትሮኒክ የታክስ ደረሰኞችን ማስተላለፍ የሚችል፤
(ii) ከታክስ ባለስልጣኑ የመረጃ ቴክኖሎጂ ስርአት ጋር መጣጣም የሚችል፤
(iii) በውስጡ የተመዘገበውን መረጃ ለታክሱ ባለስልጣን ማስተላለፍ የሚችል ወይም ከታክሱ ባለስልጣን መሳሪያ ጋር መገናኘት የሚችል፤

(iv) በታክስ ህጎች ላይ የሚደረገውን ለውጥ ተከትሎ ወቅታዊ ሊደረግ የሚችል፤
(v) በዚህ የደንቡ ክፍል የተዘረዘሩ መረጃዎችን መያዝ የሚችል:

25. የተመዘገቡ ተጠቃሚዎች ግዴታ

1) የተመዘገበ የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ ተጠቃሚ የሚከተሉትን ማረጋገጥ አለበት፦

ሀ) እያንዳንዱን የሚፈጽመውን ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያን በመጠቀም መመዝገብ አለበት፤

ለ) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) እና (3) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ለእያንዳንዱ ለሚፈጽመው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያን በመጠቀም የታክስ ደረሰኝ መስጠት አለበት፤እና

ሐ) የሚሰጠው የታክስ ደረሰኝ በዚህ ደንብ አንቀጽ26 የተዘረዘሩትን መረጃዎጭ የያዘ መሆን አለበት፤

2) በአንድ ግብይት ከአንድ በላይ የሆኑ እቃዎች እና አገልግሎቶች አቅርቦት የሚፈጸም ከሆነ፤ አቅርቦቱ የሚያካትታቸውን እቃዎች እና አገልግሎቶች በመዘርዘር አንድ ደረሰኝ ብቻ መስጠት ይቻላል።

3) የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) ተፈጻሚ በሚሆንበት ሁኔታ የተጨማሪ እሴት ታክስ የማይከፈልባቸው በዝርዝሩ ወስጥ የተካተቱ እቃዎች በደረሰኙ ውስጥ ተለይተው መታየት አለባቸው።

4) የተመዘገበ የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ ተጠቃሚ፦

ሀ) ታክስ ለሚከፈልበት አቅርቦቱ ተቀባይ የኤሌክትሮኒክ የታክስ ደረሰኝ መስጠት ወይም ማስተላለፍ፤እና

ለ) በዚህ ደንብ አንቀጽ 27 መሰረት የኢሌክትሮኒክ የታክስ ደረስኙን ለታክሱ ባላስልጣን መላክ ወይ ማስተላለፍ ፤አለበት።

5) በኤሌክትሮኒክ የፊሲካል መሳሪያ መጠቀም የሚችለው በመሳሪያው ለመጠቀም የተመዘገበ ተጠቃሚ ብቻ ነው። የገቢዎች ሚኒስቴር በኤሌክትሮኒክስ የፊስካል መሣሪያ ለመጠቀም የሚመዘገቡ ታክስ ከፋዮች ሊከተሉት የሚገባውን ስርዓት የሚወስን መመሪያ ያወጣል።

26. በኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ መገልገል አለመቻል

1) የተመዘገበ ተጠቃሚ በኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያው የኤሌክትሪክ አቅርቦት በሌለ ጊዜም ያለማቋረጥ መጠቀም እንዲችል ተገቢውን ዝግጅት ማድረግ አለበት፡፡

2) የተመዘገበው ተጠቃሚ በማናቸውም ምክንያት በኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያው መጠቀም ያልቻለ እንደሆነ፦

ሀ) በመሳሪያው መጠቀም እንዳይችል ያደረገው ሁኔታ በተፈጠረ በ24 ሰአት ውስጥ ይህንኑ ለታክሱ ባላስልጣን ማስታወቅ አለበት፤

ለ) በመሳሪያው መጠቀም ባልቻለበት ጊዜ ውስጥ ያከናወነውን አቅርቦት በማናቸውም ሌላ ዘዴ መመዝገብ፤ እና

ሐ) በመሳሪያው መጠቀም ባልቻለበት ጊዜ ውስጥ ላከናወነው ግብይት ለአቅርቦቱ ተቀባይ የገቢዎች ሚኒስቴር በሚመርጠው የማተሚያ ድርጅት የታተመ በእጅ የሚዘጋጅ የታክስ ደረሰኝ መስጠት፤ አለበት፡፡

3) የተመዘገበው ተጠቃሚ በኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያው መጠቀሙን ሲቀጥል፤በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) (ለ) መሰረት ያከናወነውን አቅርቦት በዝርዝር በመሳሪያው ውስጥ መመዝገብ አለበት፡፡

27. የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ ዝግጁነት

1) የኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያ የተመዘገበ ተጠቃሚ፦

ሀ) የሽያጭ ተግባር በሚያከናውንባቸው ቦታዎች ሁሉ የኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያ እንዲኖር ማድረግ፤

ለ) የኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያዎችን ለመቆጣጠር የተመደቡ ሰራተኞች ስራቸውን እንዲያከናውኑ ማገዝ፤

ሐ) መሳሪያው ሁል ጊዜም ለአገልግሎት ዝግጁ እንዲሆን ወቅታዊ የሆነ እድሳት እንዲደረግለት ማድረግ፤

መ) የተመዘገበው ተጠቃሚ ለሚጠቀምበት የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ(ዎች) የተደረገውን እድሳት ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ጨምሮ፤ የሚያሳይ መዝገብ ማቋቋም እና ጠብቆ ማቆየት፦

(i) የመሳሪያውን እድሳት ስራ ያከናወነውን ሰው ስም እና አድራሻ፤ እና

(ii) የመሳሪያውን እድሳት ስራ ባከናወነው ሰው ፊርማ የተረጋገጠ በእያንዳንዱ እድሳት በተደርገበት ጊዜ የተከናወነውን እድሳት የሚያሳይ ዝርዝር፤

ሠ) የገቢዎች ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ የሚዘረዘሩ ሌሎች ተፈላጊ ሁኔታዎችን ማሟላት አለበት።

2) የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያውን እድሳት የሚያከናውነው ሰው የመስሪያውን አሰራር ለመለወጥ የተከናወነ ተግባር መኖሩን ሲደርስበት ይህንኑ ለታክሱ ባለስልጣን ማስታወቅ አለበት።

28. በኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያ መጠቀምን ስለማቋረጥ

1) የተመዘገበ ሰው ከዚህ በታች በተዘረዘሩት ምክንያቶች በኤሌክትሮኒክ ፍስካል መሳሪያ መጠቀምን ማቋረጥ ከፈለገ ይህንኑ ለታክሱ ባላስልጣን ማስታወቅ አለበት፦

   ሀ) የተጠቃሚው የንግድ ስራ ከተዘጋ፤
   ለ) ታክስ የሚከፈልባቸውን አቅርቦቶች ማከናወን ካቆመ፤
   ሐ) ሌሎች ምክንያቶች ካሉ፤

2) በዚህ አንቀጽ ሙስ አንቀጽ (1) መሰረት የሚቀርበው ማስታወቂያ የጸደቀውን ቅጽ በመጠቀም ከኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ መጠቀም ከመቋረጡ ከ30 ቀን በፊት ለታክሱ ባለስልጣን መቅረብ አለበት።

3) የተመዘገበው ተጠቃሚ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) ለታክሱ ባለስጣን ማስታወቂያ ካቀረበ ፤ የታክሱ ባለስልጣን ማስታወቂያ በቀረበ በ21 ቀናት ውስጥ በጽሁፍ በሚሰጥ ማስታወቂያ የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያውን አገልግሎት ማቋረጥ አለበት። የታክሱ ባለስልጣን በ21 ቀናት ውስጥ ምላሽ ካልሰጠ በመሳሪያው መጠቀም እንደተቋረጠ ይቆጠራል።

29. በኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ የሚዘጋጅ የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነድ

በኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያ የሚዘጋጅ የኤሊክትሮኒክ የታክስ ደረሰኝ፤ የግሬዲት ኖት እና የዴቢት ኖት የሚከተሉትን መረጃዎች መያዝ አለበት፦

ሀ) እንደሁኔታው በዚህ ደንብ አንቀጽ 17 እና 18 የተዘረዘሩትን መረጃዎች፤

ለ) የመሳሪያውን የተለየ መለያ፤

ሐ) እንደአግባብነቱ የታክስ ደረሰኙን፤ የክሬዲት ኖቱን ወይም የዴቢት ኖቱን የተለየ መለያ፤

መ) የፈጣን ምላሽ (ፈም) ኮድ፤ እና

ሠ) የገቢዎች ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ የሚዘረዝራቸው ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎች፤

30. የመረጃ ደህንነት እና መረጃን ስለማስተላለፍ

የኤሌክትሮኒክ ፊስካል መሳሪያ የሚከተሉትን ማከናወን የሚችል መሆን አለበት፦

ሀ) የታክስ ደረሰኝ፤የክሬዲት እና የዴቢት ኖት መረጃዎችን እንዲሁም የየእለቱን መጨረሻ የማጠቃለያ መረጃ የታክስ ባለስልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ በሚወስነው መሰረት ወደታክስ ባለስልጣኑ የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ስርአት ማስተላለፍ፤

ለ) በውስጡ የተከማቸውን መረጃ ማተም እና መስጠት፤

ሐ) በውስጡ የያዘውን መረጃ ለማየት ያልተፈቀደላቸው ሰዎች ሊረዱት በማይችል አኳኋን መረጃን በውስጡ ማከማቸት፤

መ) በውስጡ ያለው መረጃ አስተማማኝ መሆን፤

ሠ) የተፈቀደላቸውን ሰዎች ማንነት ማረጋገጥ የሚችል፤

ረ) በመሳሪያው የተከናወኑ ተግባራትን በሙሉ መዝግቦ የሚያዝ፤

ሰ) ለኣያንዳንዱ የታክስ ደረሰኝ የተለየ መለያ መስጠት የሚችል፤

31. ይህንን የደንቡን ክፍል በመተላለፍ የሚጣል ቅጣት

1) የዚህን የደንቡን ክፍል ድንጋጌዎች ተላለፎ የተገኘ ማናቸውም ሰው በተላለፈው በእያንዳንዱ ድንጋጌ ልክ ብር 100,000 (አንድ መቶ ሺህ ብር) አስተዳደራዊ ቅጣት ይቀጣል፡፡

2) የኤሌክትሮኒክ የፊስካል መሳሪያ በትክክል እንዳይሰራ ለማድረግ የነካካ፤ ያመቻቸ፤ ወይም በአሰራሩ ጣልቃ የገባ ማናቸውም ሰው በወንጀል ተጠያቂ ከመሆኑ በተጨማሪ ብር 200,000 (ሁለት መቶ ሺህ ብር) አስተዳደራዊ መቀጫ ይቀጣል፡፡

32. በኤሌክትሮኒክስ የፊስካል መሳሪያ ለመጠቀም የመጋገሪያ ድንጋጌዎች

1) ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ ሰው የገቢዎች ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ ከሚወሰነው ቀን አንስቶ በ12 ወራት ውስጥ በዚህ የደንቡ ክፍል በተወሰነው መሰረት መፈጸም አለበት፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) በተደነገገው መሰረት መፈጸም ያልቻለ ሰው በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የጊዜ ገደብ እንዲራዘምለት ለታክሱ ባለስልጣን ማመልከቻ ለማቅረብ ይችላል፡፡

3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) መሰረት የሚቀርበው ማመልከቻ ቢያንስ በንኡስ አንቀጽ(1)የተመለከተው የ12 ወራት የጊዜ ገደብ ለመጠናቀቅ 30 ቀናት ሲቀረው ለታክሱ ባለስልጣን መቅረብ አለበት፡፡

4) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) መሰረት የሚፈቀደው የጊዜ ገደብ ማረዘሚያ ፈቃድ ከስድስት ወራት ሊበልጥ አይችልም፡፡

ክፍል ስምንት
አስተዳደራዊ እና የስነ ስርአት ድንጋጌዎች

33. በአበዳሪዎች የሚከፈል የተጨማሪ እሴት ታክስ

1) ይህ የደንቡ ክፍል ለአዋጁ አንቀጽ 42(5) ትክክለኛ አፈጻጸም የሚያገለግል ነው፡፡

2) የተመዝገበ ሰው ቢሆንም ባይሆንም በአዋጁ አንቀጽ 42(5) መሰረት አበዳሪው ለሽያጭ የሚያቀርበውን የባለእዳውን እቃ በሚመለከት የሚቀርበው የታክስ ማስታወቂያ በጸደቀው ቅስ መቅረብ ያለበት ሲሆን፤ የሚከተለውን መረጃ ጭምር ሊይዝ ይገባል፦

ሀ) የአበዳሪውን ስም፤ አድራሻ እና የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እንዲሁም የተመዘገበ ከሆነ የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥሩን፤

ለ) የባለዳውን ስም፤ አድራሻ እና የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እንዲሁም የተመዘገበ ከሆነ የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥሩን፤

ሐ) የእቃው አቅርቦት የተፈጸመበትን ቀን፤

መ) ሰለቃው መግለጫ እና ብዛት፡

ሠ) ለአቅርቦቱ የተፈጸመውን ክፍያ የተሰበሰበውን የተጨማሪ እሴት ታክስ፤ እና

ረ) በጸደቀው ቅጽ የተመለከቱ ሌሎች መረጃዎች፤

3) አበዳሪው እና ባለዳው አቅርቦቱን እና በአቅርቦቱ ላይ የተከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ በአዋጁ እና በዚህ ደንብ በተመለከተ በማናቸውም ታክስ በሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴያቸው ላይ ሊያቀርቡት በሚገባ የታክስ ማስታወቂያ ውስጥ ማካተት የለባቸውም።

4) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) መሰረት የታክስ ማስታወቂያ ማቅረብ ያለበት አበዳሪ አቅርቦቱ ከተከናወነበት የሂሳብ ጊዜ መጨረሻ ባለው የመጨረሻ ቀን ወይም ከዚያ በፊት የታክስ ማስታወቂያውን ማቅረብ እና የሚፈለግበትን የተጨማሪ እሴት ታክስ መክፈል አለበት።

5) በአዋጁ አንቀጽ 42(5) (ለ) መሰረት አበዳሪው የተበዳሪውን እቃ ለሽያጭ በማቅረብ ለአቅርቦቱ ተቀባይ የሚሰጠው የታክስ ደረሰኝ የሚከተሉትን መረጃዎች የሚይዝ መሆን አለበት፦

ሀ) ግልጽ በሆነ ቦታ “ **የታክስ ደረሰኝ** “ የሚል ጽሁፍ፤
ለ) የአበዳሪው ስም፤አድራሻ ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተመዘገበ ከሆነ የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥር፤

ሐ) የተበዳሪው ስም፤ አድራሻ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተመዘገበ ከሆነ የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥር፤
መ) የአቅርቦቱ ተቀባይ ስም፤ አድራሻ እና የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር፤
ሠ) አቅርቦቱ የተከናወነበት እና የታክስ ደረሰኝ የተሰጠበት ቀን”
ረ) ስለእቃው መግለጫ (ብዛቱን እና መጠኑን ጨምሮ) ፤ እና
ሰ) ለአቅርቦቱ የተፈጸመውን ክፍያ እና የተከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ፤

34. ወደአገር በሚገቡ እቃዎች ላይ ስለሚሰበሰብ የተጨማሪ እሴት ታክስ

1) ወደአገር በሚገቡ እቃዎች ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈል ከሆነ፤ አስመጪው እቃዎቹ ወደአገር በገቡበት ጊዜ የቢ እቃ ዲክላራሲዮን ለኮሚሽኑ ማቅረብ እና ወደአገር በገቡት እቃዎች ላይ የተጨማሪ እሴት ታክሱን መክፈል አለበት።

2) የገቢ እቃ ዲክላራሲዮኑ፡

ሀ) ኮሚሽኑ በሚወስነው ቅጽ መሆን አለበት፤
ለ) ወደአገር በገባው እቃ ላይ ተገቢውን የተቸማሪ እሴት ታክስ ለማስላት የሚያስችል አስፈላጊውን መረጃ የያዘ መሆን አለበት፤እና
ሐ) ኮሚሽኑ በሚወስነው የአቀራረብ ሥርዓት መሰረት መቅረብ አለበት።

3) በአዋጅ ቁጥር 768/2004 በተካተተው የወጪ ንግድ የቀረጥ ማበረታቻ ስርአት የሚሸፈን እቃ አስመጪው በቀረጥ ተመላሽ ስርአት የሚጠቀም ካልሆነ በስተቀር የተጨማሪ እሴት ታክስ አይከፈልበትም።

35. ዘግይቶ ለሚከፈል የተጨማሪ እሴት ታክስ ስለሚቀርብ የታክስ ክሊራንስ የምስክር ወረቀት

በአዋጁ አንቀጽ 28 መሰረት ለኮሚሽኑ ማመልከቻ የሚያቀርብ የተመዘገበ ሰው በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 61 መሰረት ከታክሱ ባለስልጣን የተሰጠውን የታክስ ክሊራንስ የምስክር ወረቀት በደጋፊ ማስረጃነት አያይዞ ማቅረብ አለበት።

36. የአቅርቦት ተቀባዩ ላይ ታክስ ስለመወሰን

ለአዋጁ አንቀጽ 61(3) አፈጻጸም የታክሱ ባለስልጣን በአዋጁ አንቀጽ 61(2) መሰረት የሚሰጠው የታክስ ውሳኔ የሚከተሉትን የሚይዝ መሆን አለበት፤

ሀ) በአዋጁ አንቀጽ 61(2) መስረት የታክስ ውሳኔ ለመስጠት ያበቃውን ምክንያት፡

ለ) በታክስ ውሳኔው መሰረት ሊከፈል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ፤ በዘገየበት ሊከፈል የሚገባውን ቅጣት እና ወለድ፤ እና

ሐ) በታክስ አስተዳደር አዋጁ መሰረት ቅሬታ ሊቀርብ የሚችልበትን ጊዜ፤ ቦታ አቀራረብ።

37. ባልተመዘገበ ሰው ላይ የሚሰጥ የታክስ ስሌት ማስታወቂያ

1) የታክሱ ባለስልጣን የእቃ እና አገልግሎት አቅርቦት የሚያከናውን ያልተመዘገበ ሰው ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ ሊከፍል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ በሚመለከት መመዝገብ ከነበረበት ጊዜ ጀምሮ ሊከፍል የሚገባውን ታክስ በሚመለከት የታክስ ስሌት ማስታወቂያ ሊሰጥ ይችላል።
2) የታክሱ ባለስልጣን በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) መሰረት ታክስ የሚከፈልበት የእቃ እና አገልግሎት አቅርቦት በሚያከናውን ሰው ላይ የሰጠውን ውሳኔ የሚመለከት ሊከፈል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ እና የመክፈያውን ጊዜ የያዘ ማስታወቂያ ለከፋዩ ሰው መስጠት አለበት።
3) በዚህ አንቀጽ መሰረት ለከፋዩ የተጨማሪ እሴት ታክስ እንዲከፍል የሚሰጠው የውሳኔ ማስታወቂያ ለታክስ አስተዳደር አዋጅ አፈጻጸም "የታክስ ውሳኔ" እንደሆነ ይቆጠራል።

ክፍል ዘጠኝ
በአቅርቦት ላይ ተፈጻሚ የሚሆነው የተጨማሪ እሴት ታክስ መለወጥ

38. ተፈጻሚ የሚሆነው የተጨማሪ እሴት ታክስ በመለወጡ ምክንያት የአቅርቦቱ ዋጋ መለወጥ

1) የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲሟሉ የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) ተፈጻሚ ይሆናል፦

   ሀ) የተመዘገበ ሰው ለእቃ ወይም አገልግሎት ለማቅረብ ውል የፈረመ ከሆነ፤ እና

   ለ) ውሉን ከፈረመ በኋላ በአቅርቦቱ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ ከተጣለ። ፤

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ሲሟሉ አቅራቢው በውሉ ወይም በሌላ ህግ የተደነገገው ቢኖርም፤ ለአቅርቦቱ ከሚከፈለው ዋጋ በተጨማሪ የተጣለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ከአቅርቦቱ ተቀባይ ሊጠይቅ ይችላል።
3) የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲሟሉ የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (4) ተፈጻሚ ይሆናል፦

   ሀ) የተመዘገበ ሰው እቃ ወይ አገልግሎት ለማቅረብ ውል የፈረመ ከሆነ፤ እና

ለ) ውሉን ከፈረመ በኋላ በአቅርቦቱ ላይ ተጥሎ የነበረው የተጨማሪ እሴት ታክስ ከተነሳ ::

4) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ሲሟሉ አቅራቢው በውሉ ወይም በሌላ ህግ የተደነገገው ቢኖርም፤ በአቅርቦቱ ተቀባይ ሊከፈል የሚገባውን ሂሳብ ቀሪ በተደረገው የተጨማሪ እሴት ታክስ ልክ መቀነስ አለበት።

5) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (6) እና (7) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) እና (4) ተፈጻሚ የሚሆነው በአዋጅ፤ በደንብ ወይም በመመሪያ የተጣለ ማናቸውም አይነት ክፍያ፤ የእቃ እና የአገልግሎት ዋጋ ወይም ሌላ የገንዘብ መጠን (በቁርጥ የሚከፈል፤ ከፍተኛ ወይም ዝቅተኛ ክፍያ፤ የእቃ እና የአገልግሎት ዋጋ ወይም ሌላ የገንዘብ መጠን ቢሆንም) ተፈጻሚ በሚሆንበት የእቃ እና አገልግሎት አቅርቦት ላይ በሚሆንበት ጊዜ የዚህ አይነቱ ክፍያ፤የእቃ እና የአገልግሎት ዋጋ ወይም ሌላ የገንዘብ መጠን እንደሁኔታው ሊከፈል በሚገባው የተጨማሪ እሴት ታክስ ወይም በታከለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ልክ ከፍ ማለት ወይም ቀሪ በተደረገው የተጨማሪ እሴት ታክስ ልክ ዝቅ ማለት አለበት።

6) በማናቸውም አዋጅ፤ ደንብ ወይም መመሪያ የተወሰነው ክፍያ፤ የእቃ እና የአገልግሎት ዋጋ ወይም ሌላ የገንዘብ መጠን የተጣለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ፤ ወይም የተነሳውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ከግምት ውስጥ ያስገባ በሚሆንበት ጊዜ የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (5) ተፈጻሚ አይሆንም።

7) በአቅርቦቱ ላይ የተጣለው ክፍያ፤ የእቃ እና የአገልግሎት ዋጋ ወይም ሌላ የገንዘብ መጠን የሚሰላው ለአቅርቦቱ ከተወሰነው አንድ የገንዘብ መጠን በመቶኛ ወይም በክፍልፋይ የሆነ እንደሆነ የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (5) ድንጋጌ በክፍያ፤ በእቃ እና በአገልግሎት ዋጋ ወይም ሌላ የገንዘብ መጠን ላይ እንደሁኔታው ሌላ ጭማሪ ወይም ቅናሽ ማድረግን የሚፈቅድ እንደሆነ ተደርጎ ሊወሰድ አይችልም።

39. በተወሰነ ጊዜ ልዩነት በሚከናወን አቅርቦት የተጨማሪ እሴት ታክስ አፈጻጸም ላይ የሚደረግ ለውጥ

1) የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 2 ተፈጻሚ የሚሆነው የሚከተሉት ተሟልተው ሲገኙ ይሆናል፦

ሀ) በአዋጁ አንቀጽ 21(4) በተመለከተው በተወሰነ ጊዜ ልዩነት የሚከናወን አቅርቦት፤ የእቃ አቅርቦት የተፈጸመው ወይም አገልግሎት የተሰጠው የሚከተሉት ከመጀመራቸው በፊት ወይም በሚጠናቀቁበት ጊዜ ወይም ከተጠናቀቁ በኋላ ከሆነ፦

(i) በአቅርቦቱ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የተጣለበት ቀን፤ ወይም

(ii) በአቅርቦቱ ላይ ተጥሎ የነበረው የተጨማሪ እሴት ታክስ የተነሳበት ቀን፤

ለ) እቃው ወይም አገልግሎቱ የቀረበበት ቀን በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) በተመለከተው ቀን ወይም ከዚያ ቀን በኋላ ከሆነ፤

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተመለከቱት ሁኔታዎች የተሟሉ በሚሆንበት ጊዜ፤ የአቅርቦቱ ዋጋ የሚወሰነው በሚከተለው ሁኔታ ነው፤

ሀ) አዲስ የተጨማሪ እሴት ታክስ ቢጣል፤ ታክሱ ከመጣሉ በፊት ላለው አቅርቦት አዲሱ የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልበት አይሆንም፤ ወይም

ሐ) የተጨማሪ እሴት ታክስ ቢነሳ፤ ታክሱ ከመነሳቱ በፊት ያለው አቅርቦት የተጨማሪ እሴት ታክስ እንዳልተነሳ ተቆጥሮ የተጨማሪ እሴት ታክስ ይከፈልበታል፡፡

40. በተጨማሪ እሴት ታክስ ላይ የሚደረግ ለውጥ በሌሎች ሁኔታዎች የሚኖረው ተፈጻሚነት

1) የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) ተፈጻሚ ይሆናል፦

ሀ) ከማይንቀሳቀስ ንብረት በስተቀር አቅራቢው ከሚከተለው ጊዜ በፊት ያቀረባቸው እቃዎች ሲሆኑ፤

i) በአቅርቦቱ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ ከተጣለበት ቀን በፊት፤ ወይም

ii) በአቅርቦቱ ላይ የተጣለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ከተነሳበት ቀን በፊት፤

ለ) በአዋጁ አንቀጽ 21 መሰረት የእቃው አቅርቦት የተፈጸመው በዚህ ንኡስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) በተመለከተው ቀን ወይም ኪዚያ በኋላ ሲሆን፤

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ(1) የተመለከቱት ሁኔታዎች ተሟልተው ከተገኙ፦

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) (ሀ) (i) በተመለከተው መሰረት ከአዲሱ ታክስ ጋር በተያያዘ አቅርቦቱ የተጨማሪ እሴት ታክስ የማይከፈልበት እንደሆነ ተደርጎ ይቆጠራል፤ ወይም

ለ) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) (ሀ) (ii) በተመለከተው መሰረት የተጨማሪ እሴት ታክስ በሚነሳበት ጊዜ አቅርቦቱ ታክሱ እንዳልተነሳለት ተቆጥሮ የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልበት እንደሆነ ተደርጎ ይወሰዳል፤

3) የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (4) ተፈጻሚ ይሆናል፦

ሀ) በአዋጁ አንቀጽ 21(4) በተመለከተው መሰረት በተወሰነ ጊዜ ልዩነት በሚከናወን አቅርቦት ከዚህ በታች በተመለከተው ጊዜ መጀመሪያ ወይም መጨረሻ አገልግሎት የተሰጠ ወይም የእቃ አቅርቦት የተከናወነ በሚሆንበት ጊዜ፤

(i) በአቅርቦቱ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ በተጣለበት ቀን፤ ወይም
(ii) በአቅርቦቱ ላይ የተጣለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ከተነሳበት ቀን፤

ለ) በአዋጁ አንቀጽ 21 መሰረት የእቃው አቅርቦት እና አገልግሎት የመስጠቱ ተግባር የተከናወነበት ጊዜ በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) በተመለከተው ቀን ወይም ከዚያ ቀን በኋላ ከሆነ፤

4) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) የተመለከቱት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ፤

ሀ) የተጨማሪ እሴት ታክስ በአዲስ መልክ የተጣለ ሲሆን፤ አቅርቦቱ ተጨማሪ እሴት ታክስ የማይከፈልበት እንደሆነ ተደርጎ ይወሰዳል፤

ለ) የተጨማሪ እሴት ታክስ የተነሳ እንደሆነ፤ ታክሱ እንዳልተነሳ ተቆጥሮ ግብይቱ የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልበት እንደሆነ ተደርጎ ይወሰዳል፤

5) የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ የዚህ አንቀስ ንኡስ አንቀጽ (6) ተግባራዊ ይሆናል፦

ሀ) በአዋጁ አንቀጽ 21 (4) በተመለከተው መሰረት፤ በተወሰነ ጊዜ ልዩነት በሚከናወን አቅርቦት ከዚህ በታች በተመለከተው ጊዜ መጀመሪያ ወይም መጨረሻ አገልግሎት የተሰጠ ወይም የእቃ አቅርቦት የተከናወነ በሚሆንበት ጊዜ፤

(i) በአቅርቦቱ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ በተጣለበት ቀን፤ወይም
(ii) በአቅርቦቱ ላይ ተጥሎ የነበረ የተጨማሪ እሴት ታክስ በተነሳበት ቀን፤

ለ) የእቃ እና አገልግሎት አቅርቦት ተፈጽሟል የሚባለው በዚህ ንኡስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) በተመለከተው ቀን ወይም ከዚያ ቀን በኋላ ነው፤

6) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ(5) የተመለከቱት ሁኔታዎች የተሟሉ በሚሆንበት ጊዜ፤ የአቅርቦቱ ዋጋ የሚወሰነው በሚከተለው ሁኔታ ነው፦

ሀ) አዲስ የተጨማሪ እሴት ታክስ ቢጣል፤ አዲሱ ታክስ ከመጣሉ በፊት የነበረው ግብይት አዲሱ የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልበት አይሆንም፤ ወይም

ለ) የተጨማሪ እሴት ታክስ ቢነሳ፤ ታክሱ ከመነሳቱ በፊት የነበረው ግብይት የተጨማሪ እሴት ታክስ እንዳልተነሳ ተቆጥሮ የተጨማሪ እሴት ታክስ ይከፈልበታል።

7) ለዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1)፤ (3) እና (5) አፈጻጸም፣ እቃን በሚመለከት የአቅርቦት ተቀባዩ እቃውን በተረከበ ጊዜ እንዲሁም አቅርቦቱ የተፈጸመው በኪራይ ውል በሚሆንበት ጊዜ እቃው በአቅርቦቱ ተቀባይ ይዞታ ስር በዋለበት ጊዜ አቅራቢው አቅርቦቱን እንድፈጸመ ይቆጠራል።

ክፍል አስር
የውጭ አቅራቢዎች የተጨማሪ እሴት ታክስ አስተዳደር

41. የደንቡ ክፍል አፈጻጸም

1) ይህ የደንቡ ክፍል ተፈጻሚ የሚሆነው ለተጨማሪ እሴት ታክስ የመመዝገብ ግዴታን ከሚያስከተለው የገንዘብ መጠን በላይ ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ባላቸው የውጭ አገር አቅራቢዎች ላይ ነው።

2) ለዚህ የደንቡ ክፍል አፈጻጸም "የውጭ አቅራቢ" ማለት፦

ሀ) የአዋጁ አንቀጽ 23(2) ተፈጻሚ የሚሆንበት በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የሚታዘዝ እቃ አቅራቢ፤

ለ) የአዋጁ አንቀጽ 24(2) (ሐ) ተፈጻሚ የሆንበት ከሩቅ የሚሰጥ አገልግሎት አቅራቢ ወይም

ሐ) የአዋጅ አንቀጽ 23(3) እና 25 ተፈጻሚ የሚሆንበት የኤሌክትሮኒክ ማከፋፈያ መድረክ አንቀሳቃሽ ፤ነው።

42. **በኤሌክትሮኒክ ዘዴ አቅርቦትን ስለማከናወን**

1) ለተጨማሪ እሴት ታክስ በተመዘገበ ወኪል በኩል ካልሆነ በስተቀር የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎትን ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ዕቃዎችን እና አገልግሎቶችን በኢትዮጵያ ውስጥ ላሉ ሰዎች የሚያቀርብ ነዋሪ ያልሆነ እና ለታክሱ ያልተመዘገበ ሰው ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት የሚያከናውን ከሆነ ለታክሱ መመዝገብ አለበት።
2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተመለከተው አቅርቦት ከነጋዴ ወደ ነጋዴ ግብይት የተፈፀመ ከሆነ፣ የአዋጁ አንቀጽ 6 ተፈጻሚ ይሆናል።
3) በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የሚቀርቡ ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች፣ የኤሌክትሮኒክ አገልግሎቶችን የሚጨምር ሲሆን የሚከተሉትን ያካትታል ፡ -
   ሀ. ማንኛውም የኤሌክትሮኒክ ጨዋታ፤ የኤሌክትሮኒክ ውርርድ፤
   ለ. በበይነመረብ ላይ የተመሰረተ የጨረታ አገልግሎት መስጫ አቅርቦት፤
   ሐ. የማንኛውም ዲጂታል ይዘት ያለው መጽሐፍ ወይም ሕትመትን ጨምሮ የኤሌክትሮኒክ መጽሐፍ አቅርቦት፤
   መ. በተንቀሳቃሽ ስልክ ላይ የሚጫኑ ዲጂታል ይዘት ያላቸው መተግበሪያዎች፣ ኢ-መጽሐፍት እና ፊልሞች፣
   ሠ. በደንበኝነት ምዝገባ ላይ የተመሰረተ ሚዲያ ዜና፣ መጽሔቶች፣ ጋዜጦች፣ የቴሌቭዥን ፕሮግራሞች እና ሙዚቃዎች፣ ፖድካስቶች፣ ብሎግ፣ ጆርናል፣ ወቅታዊ ሕትመት፣ የማህበራዊ ትስስር አገልግሎት፣ ድር ጣቢያ፣ እና የድር መተግበሪያዎችን ማቅረብ፤
   ረ. የሶፍትዌር ፕሮግራሞችን፣ ድራይቨር፣ የድር ጣቢያ እና ፋየርዎሎችን ማቅረብ፤
   ሰ. የኤሌክትሮኒክስ መረጃ አስተዳደር፣ የድር ጣቢያ ማስተናገጃ፣ ማንኛውም የፋይል መጋራት እና ክላውድ ማከማቻ አገልግሎቶች፤
   ሸ. የሙዚቃ አቅርቦት (የድምጽ ቅንጥብ፣ ስርጭት፣ የቀጥታ ስርጭት፣ የስልክ ጥሪ ድምፅ፣ ዘፈን)
   ቀ. የሰርች ኢንጅን አገልግሎቶችን ጨምሮ የሰርች ኢንጅን እና አውቶሜትድ የደንበኞች እገዛ ዴስክ አገልግሎቶች አቅርቦት፤
   በ. ለቀጥታ ዝግጅቶች፣ ቲያትሮች፣ ምግብ ቤቶች ወዘተ የሚውሉ ትኬቶች በኢንተርኔት በኩል መሸጥ፤
   ተ. ትምህርታዊ አገልግሎት፤ የርቀት ትምህርት፣ በኤሌክትሮኒክ በኩል ኮርሶች እና ስልጠና አቅርቦት፣ ትምህርታዊ ዌብካስት፣ ኢንተርኔትን መሰረት ያደረገ ኮርስ፣ በይነመረብ ላይ የተመሰረተ የትምህርት ፕሮግራም ወይም ዌቢናርን ማቅረብ፤
   ቸ. በማንኛውም የድምጽ ቪዥዋል ወይም ዲጂታል ሚዲያ ላይ ለማዳመጥ፣ ለማየት ወይም ለመጫወት የሚያስችል የዲጂታል ይዘት አቅርቦት፤
   ኀ. የገንዘብ ሚኒስቴር የሚወስናቸው ማንኛውም ሌላ በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የሚቀርቡ ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች።

43. የውጭ አቅራቢን ስለመመዝገብ

1) ይህ የደንቡ ክፍል ተፈጻሚ የሚሆንበት የውጭ አቅራቢ ለዚህ አይነት አቅራቢዎች በታክሱ ባለስልጣን የጸደቀውን የምዝገባ ቅጽ በመጠቀም በኦንላይን የምዝገባ ዘዴ ለመመዝገብ ማመልከት አለበት፡፡
2) የውጭ አቅራቢዎች የምዘገባ ማመልከቻ ቅጽ የሚከተሉትን መረጃዎች ሊይዝ ይገባል፤
   ሀ) የንግድ ሰሙን ጨምሮ የውጭ አቅራቢውን ስም፤
   ለ) የውጭ አቅራቢውን አድራሻ፤ የስልክ ቁጥር፤ ፋክስ እና የሚገኝበትን የኤሌክትሮኒክ ዝርዝር፤
   ሐ) የውጭ አቅራቢው በኢትዮጵያ የሚኖርበትን የተጨማሪ እሴት ታክስ ግዴታ የሚወጣልውትን ሰው ሰም፤አድራሻ፤ የስልክ ቁጥር፤ ፋክስ እና የሚገኝበትን የኤሌክትሮኒክ ዝርዝር፤
   መ) የውጭ አቅራቢው ታክስ የሚከፈልበትን የስራ እንቅስቃሴ የሚያከናውንበት ዌብሳይት ወይም ዩኒፎርም ሪሶርስ ሎኬተር(ዩ አር ኤል)፤
   ሠ) የውጭ አቅራቢው ነዋሪ በሆነበት አገር የተሰጠው ብሄራዊ የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር፤
   ረ) የውጭ አቅራቢው የንግድ ስራ በተመዘገበበት ወይም በተቋቋመበት አገር የተሰጠው የምስክር ወረቅት፤ እና
   መ) የታክሱ ባለስልጣን የሚጠይቀው ሌላ መረጃ፤

3) የታክሱ ባለስልጣን በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) መሰረት የውጭ አቅራቢው በምዘገባ ማመልከቻው የሰጣቸውን መረጃዎች ትክክለኛነት ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ማረጃዎችን እንዲያቀርብ ሊጠይቅ ይችላል፡፡
4) የታክሱ ባለስልጣን የውጭ አቅራቢውን ከመዘገበ በኂላ የታክስ ማስታወቂያ ማቅረብ እና የተጨማሪ እሴት ታክስ መክፈል የሚያስችለውን የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ቁጥር መስጠት አለበት፡፡
5) ታክስ የሚከፈልባቸውን አቅርቦቶች ማቅረብ ያቋረጠ የተመዘገበ የውጭ አቅራቢ በአዋጁ አንቀጽ 16 መሰረት ይህንኑ ለታክሱ ባለስልጣን ማስታወቅ አለበት፡፡

44. የተመዘገበ የውጭ አቅራቢ የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶች

1) የተመዘገበ የውጭ አቅራቢ ልሚያቀርባቸው ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች የታክስ ደረሰኝ መስጠት የለበትም፤ ሆኖም የሚከተሉትን መረጃዎች የያዘ የኤሌክትሮኒክስ ደረሰኝ መስጠት አለበት፦
   ሀ) ለኢንቮይሱ ወይም ለደረሰኙ በተለይ የተሰጠ ቁጥር፤
   ለ) የውጭ አቅራቢውን ስም፤ አድራሻ፤ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር እና የተጨማሪ እሴት ምዝገባ ቁጥር፤

ሐ) የአቅርቦቱን ተቀባይ ስም እና አድራሻ፤

መ) አቅርቦቱ የተፈጸመበትን ቀን፤

ሠ) የእቃዎቹን እና ከሩቅ የተሰጡትን አቅርቦቶች መግለጫ፤እና

ረ) ለአቅርቦቱ የተከፈለውን ዋጋ እና የተከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ።

2) የተመዘገበ የውጭ አቅራቢ የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶችን በውጭ አገር ሊይዝ የሚችል ሲሆን፤ በታክሱ ባለስልጣን በሚሰጥ የጽሁፍ ማስታወቂያ በሚወሰን ቀን ያ እነዚህን ሰነዶች እንዲያቀርብ በተጠየቀ ጊዜ ማቅረብ አለበት።

45. በተመዘገበ የውጭ አቅራቢ የሚቀርብ የታክስ ማስታወቂያ

1) የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) እንደተጠበቀ ሆኖ፤ የተመዘገበ የውጭ አቅራቢ በእያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ ከሂሳብ ጊዜው ቀጥሎ ባለው ወር የመጨረሻ ቀን ወይም ከዚያ በፊት በኢሌክትሮኒክ ዘዴ የታክስ ማስታወቂያ ማቅረብ አለበት።
2) የተመዘገበ የውጭ አቅራቢ የታክስ ማስታወቂያውን በየሶስት ወሩ ማቅረብ እንዲፈድለት ሊጠይቅ ይችላል።የታክሱ ባለስልጣን የውጭ አቅራቢው በአዋጁ እና በዚህ ደንብ መሰረት ግዴታውን የሚወጣ መሆኑን ካመነበት በጥያቄው መሰረት ሊፈቅድ ይችላል።
3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) መሰረት የቀረበው ጥያቄ አዎንታዊ ምላሽ ካገኘ የውጭ አቅራቢው የሂሳብ ጊዜ ሶስት ወር ይሆናል።
4) የታክስ ማስታወቂያውን በየሶስት ወሩ እንዲያቀርብ የተፈቀደለት የውጭ አቅራቢ የታክስ ማስታወቂያውን በወቅቱ የማያቀርብ እና የተጨማሪ እሴት ታክሱን በወቅቱ የማይከፍል ከሆነ የታክሱ ባለስልጣን በየሶስት ወሩ የታክስ ማስታወቂያ እንዲያቀርብ የሰጠውን ፈቃድ ሊሰርዝ ይችላል።
5) ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም “ሶስት ወር” ማለት በግሪጎሪያን ቀን መቁጠሪያ ውስጥ ባለው በሶስተኛው፤ በስድስተኛው፤ በዘጠነኛውና በአስራ ሁለተኛው ወር የመጨረሻ ቀን ድረስ የሶስት ወር ጊዜ ነው።

46. በተመዘገበ የውጭ አቅራቢ የሚከፈል የተጨማሪ እሴት ታክስ

1) የተመዘገበ የውጭ አቅራቢ በሂሳብ ጊዜው ሊከፈል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቅ ባለበት ጊዜ መክፈል አለበት።
2) የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈለው የገቢዎች ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ በሚወስነው የኤሌክትሮኒክ ዘዴ መሆን አለበት።
3) የተመዘገበ የውጭ አቅራቢ የታክሱ ባለስልጣን በሚፈቅደው መሰረት የተጨማሪ እሴት ታክሱን በአሜሪካ ዶላር፤ በዩሮ፤ በእንግሊዝ ፓውንድ ወይም በሌላ የገቢዎች ሚኒስቴር በሚያጸድቀው የውጭ አገር ገንዘብ ሊከፍል ይችላል።

ክፍል አስራ አንድ

ዜሮ የማስከያ ልክ ተፈጻሚ የሚሆንባቸው አቅርቦቶች

47. ወደውጭ ስለሚላኩ እቃዎች

በአዋጁ አባሪ 1 ክፍል 1 እና 2 መሰረት ወደውጭ የሚላኩ እቃዎች እና ተዛማጅ አገለግሎቶች ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ እንዲሆንላቸው ማድረግ የሚቻለው የታክሱ ባለስልጣን በሚያዘው መሰረት ላኪው በወጪ እቃዎች ወደብ እቃዎቹን እና የጽሁፍ ማስረጃዎችን ለይቶ ሲያቀርብ ይሆናል።

48. ለላኪ እቃዎችን ስለማቅረብ

1) በአዋጁ አባሪ 1 ክፍል 4 ተራ ፊደል (መ) "*ዕቃዎችን ወደውጪ መላክ*" ለተሰጠው ትርጉም አፈጻጸም የተመዘገበ ሰው ለውጭ ገበያ ለሚያቀርብ ለሌላ የተመዘገበ ሰው (ላኪ) የሚያቀርባቸው እቃዎች የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ለውጭ ገበያ የተላኩ እንደሆነ ይቆጠራል፦

   ሀ) የእቃውን አይነት እና አግባብነት እስካለው ድረስ የላኪውን መደበኛ አሰራር እንዲሁም ምክንያታዊ የሆነውን የጉዳዩን አፈጻጸም ከግምት ውስጥ በማስገባት ላኪው እነዚህን እቃዎች እንደተረከበ ወዲያውኑ ለውጭ ገበያ የሚያቀርብ ከሆነ፤

   ለ) ላኪው እነዚህን እቃዎች የተረከበው ለፍጆታ፤ ለመጠቀሚያ ወይም በኢትዮጵያ ውስጥ ለገበያ ለማቅረብ ካልሆነ፤

   ሐ) የእቃዎቹ ርክክብ ከተፈጸመ በኋላ እቃዎቹን ለማጓጓዝ አስፈላጊ ካልሆነ ወይም የማጓጓዙ አካል ካልሆነ በስተቀር እቃዎቹ በኢትዮጵያ ውስጥ እንደገና ለመሰራት፤ ለመለወጥ ወይም ተሻሽለው ለመሰራት የማይውሉ ከሆነ፤እና

   መ) ላኪው እቃዎቹ ለውጭ ገበያ የተላኩ መሆኑን የሚያስረዱ የታክስ ባለስልጣኑን የሚያሳምኑ ማስረጃዎችን መያዝ አለበት፤

2) ለዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) አፈጻጸም፦

ሀ) ላኪው እቃዎችህን ለመላክ ያቀደ እና እቃዎቹን የሚልክ መሆን አለበት፤

ለ) እቃዎችን ወደውጭ ለመላክ ላቀደ ላኪ እቃዎችን ለሚያቀርብ ሰው የሚፈጸም አቅርቦት ለውጭ ገበያ የተላከ እንደሆነ አይቆጠርም፤

ሐ) እንደገና መስራት፤ መለወጥ ወይም አሻሽሎ መስራት ከተፈጥሮዊ እድገት ውጪ ዝግጅትን፤አያያዝን ወይም ሌላ በእቃው ላይ አካላዊ ወይም ኬሚካላዊ ለውጥ ማስከተልን ይጨምራል፤ሆኖም ቆጠራን፤ ማቀዝቀዝን፤ በመጋዘን ማከማቸትን፤ ለውጭ ገበያ በሚላክበት አኳኋን ማሸግን፤መልሶ ማሸግን፤ የኤክስፖርት ምልክት ማድረግን፤ለውጭ ገበያ በሚቀርብ አይነት በሳጥን ማሸግን፤መጫንን ወይም ከአንዱ ወደሌላ ማስተላለፍን፤እና

መ) የታክሱን ባለስልጣን በሚሳምን አኳኋን እቃው ለውጭ ገበያ ለመቅረቡ በቂ ማስረጃ ቀርቧል ሊባል የሚችለው በታክሱ ባለልጣን ተቀባይነት ባለው ቅርጽ ከእቃው ተቀባይ እንደ የኤክስፖርት ሰርተፊኬት ያለ ማስረጃ ሲቀርብ ነው።

3) በዚህ አንቀጽ "እቃ" የተፈጥሮ ሃብትን የሚጨምር ሲሆን፤ የአልኮል እና የትምባሆ ውጤቶችን አይጨምርም።

49. አገልግሎትን ወደውጭ ስለመላክ

ለአዋጁ አባሪ 1 ክፍል 2 አንቀጽ 1(ሀ) አፈጻጸም የሚከተሉት ከኢትዮጵያ ውጪ ጥቅም ላይ የሚውሉ ወይም ለፍጆታ የሚውሉ አገልግሎቶች እንደሆኑ ይቆጠራል፦

ሀ) አገልግሎቱ የተሰጠው ከኢትዮጵያ ውጪ ከሚገኝ የማይንቀሳቀስ ንብረት ጋር በተያያዘ ከሆነ፤

ለ) ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት ጋር በተያያዘ የተሰጠን የአገልግሎት አቅርቦት ሳይጨምር አገልግሎቱ የተሰጠው አገልግሎቱ በተሰጠበት ጊዜ ከኢትዮጵያ ውጪ ነዋሪ ለሆነ ሰው ከሆነ፦

(i) በኢትዮጵያ ውስጥ ከሚገኝ የማይንቀሳቀስ ንብረት ጋር በቀጥታ የተያያዘ ከሆነ፤

(ii) አገልግሎቱ ከተሰጠ በኋላ የሚንቀሳቀሰው ንብረት ከኢትዮጵያ ውጪ የተላከ ካልሆነ በስተቀር አገልግሎቱ የተሰጠው አገልግሎቱ በተሰጠበት ጊዜ በኢትዮጵያ ውስጥ ከነበረ የማይንቀሳቀስ ንብረት ጋር በተገናኘ ከሆነ፤

(iii) አገልግሎቱ ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ በኢትዮጵያ ውስጥ ከማካሄድ መቆጠብን የሚመለከት ከሆነ፤

(iv) ሌላ ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ ማናቸውንም ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ ማካሄዱን መቀበልን የሚመለከት ከሆነ፤

ሐ) የሚሰጡት አገልግሎቶች፦

(i) የፈጠራ መብትን ከኢትዮጵያ ውጪ ለመጠቀም ማስመዝገብ፤ መከታተል ፤ መስጠት፤ ማደስ፤ ማዘዋወር፤ መብት ማስተለለፍ፤ፈቃድ ማውጣት ወይም ማስፈጸም፤
(ii) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ሐ) (i) የተዘረዘሩትን አገልግሎቶች ለመስጠት አስፈላጊ የሆኑ ተዛማጅ አገልግሎቶች፤ ወይም
(iii) ከኢትዮጵያ ውጪ የፈጠራ መብቶችን በሙሉ ወይም በከፊል ለመጠቀም ማናቸውም ሰው አንድን ነገር ከመከታተል ወይም ከማድረግ ለመቆጠብ የሚገባው ግዴታ፤

50. አለም አቀፍ የትራንስፖርት አገልግሎት

1) በአዋጁ አባሪ 1 ክፍል 4 “ለተተረጎመው“ አለም አቀፍ የትራንስፖርት አገልግሎት” አፈጻጸም የሚከተሉት የአለም አቀፍ የአየር ትራንስፖርት አገልግሎት ተደርገው ይቆጠራሉ፦

ሀ) አውሮፕላኑ በኪራይ ወይም በቻርተር ውሉ ዘመን በተላከበት የውጭ አገር ብቻ አገልግሎት የሚሰጥ በኪራይ ወይም በቻርተር ውል መሰረት የቀረበ አውሮፕላን፤

ለ) ለውጭ አገር አውሮፕላን የተሰጠ የጥገና፤ የእድሳት፤ የጽዳት ወይም የጠቅላላ እድሳት አገልግሎት፤

ሐ) በወኪል ወይም በሌላ ሰው አማካኝነት በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆነ ያልተመዘገበ ሰው በቀጥታ የሚሰጥ የሚከተሉትን የሚጨምር አገልግሎት፤

(i) ወደውጭ አገር ለሚሄድ አውሮፕላን ኢትዮጵያ ውስጥ ባለበት ጊዜ የሚሰጥ የማስተናገድ፤ወደመቆሚያ ወይም ከመቆሚያ በመውጣት ሂደት ማገዝ፤ የሳልቬጅ ወይም የመጎተት አገልግሎት፤ወይም
(ii) ለውጭ አገር አውሮፕላን ከስራ እንቅስቃሴ ወይም አስተዳደር ጋር በታያያዘ የሚሰጥ አገልግሎት፤

መ) በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆነ ያልተመዘገበ ሰው የሚከተሉትን በማመቻቸት ረገድ የሚሰጥ አገልግሎት፦
(i) የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) (ለ) ወይም (ሐ) ተፈጻሚ የሚሆንባቸውን አገልግሎቶች ማቅረብ፤ወይም
(ii) ተጓዳኝ የትራንስፖርት አገልግሎት መስጠትን ጨምሮ እቃዎችን ማጓጓዝ፤

ሠ) ነዋሪ ያልሆነ ያልተመዘገበ ሰው ለሚሰጠው የባቡር ትራንስፖርት አገልግሎት የጥገና፤ የእድሳት፤ የጽዳት ወይም የጠቅላላ እድሳት አገልግሎት አቅርቦት፤እና

ረ) በጉዞ ወኪል አማካኝነት የአለም አቀፍ የትራንስፖርት አገልግሎት አቅርቦትን ማመቻቸት

2) የጉዞ ወኪል ጥቅል የቱሪዝም አገልግሎትን የሚያካትት የጉዞ ጥቅል እና አለም አቀፍ የትራንስፖርት አገልግሎት ለደንበኞቹ በሚያዘጋጅበት ጊዜ የሚከተሉት ሲሟሉ የአዋጁ አንቀጽ 20(5) እና (6) ተፈጻሚ ይሆናሉ፦

ሀ) የአለም አቀፍ የትራንስፖርት አገልግሎት አቅርቦት እና የጉዞ ወኪሉ አለም አቀፍ የትራንስፖርት አገልግሎትን በማመቻቸት ረገድ የሚሰጠው አገልግሎት ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ የሚደረግባቸው ከሆነ፤እና

ለ) ጥቅል የቱሪዝም አቅርቦቱ እና የጉዞ ወኪሉ ጥቅል የቱሪዝም አገልግሎት በማመቻቸት ረገድ የሚሰጠው አገልግሎት በአዋጁ አንቀጽ 8(2) (ለ) በተመለከተው የማስከፈያ መጣኔ መሰረት የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልባቸው ከሆነ፤

3) በዚህ አንቀጽ "ወደውጭ አገር የሚጓዝ አውሮፕላን" ማለት መንገደኞችን ወይም እቃ መሉ በሙሉ ወይም በከፊል በኢትዮጵያ ከሚገኝ የአውሮፕላን ማረፊያ በውጭ አገር ወደሚገኝ አውሮፕላን ማረፊያ ወይም በውጭ አገር በሚገኙ አውሮፕላን ማረፊያ ከአንዱ ወደሌላው የሚያጓጉዝ አውሮፕላን ነው፡፡

51. የፋይናንስ አገልግሎትን ወደውጭ ስለመላክ

የሚከተሉት ለወጭ የሚቀርቡ የፋይናንስ አገልግሎቶች ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ ይደረግላቸዋል፦

(ሀ) ወደውጭ ከሚላኩ እቃዎች ጋር በተያያዘ የሚሰጡ የፋይናንስ አገልግሎቶች፤

(ለ) ለውጭ ገበያ የሚላኩ እቃዎችን ወጪ ለመሸፈን ነዋሪ ላልሆነ እና ላልተመዘገበ ሰው ከሚሰጥ ብድር ጋር በተያያዘ የሚሰጡ ተጓዳኝ የፋይናንስ አገልግሎቶች፤እና

(ሐ) በአዋጁ የዚህ አይነቱ አቅርቦት ኤክስፖርት የማይባል ካልሆነ በስተቀር አገልግሎቱ በተሰጠበት ጊዜ ከኢትዮጵያ ውጪ ለነበረ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በኢትዮጵያ ባንክ የተጠ የባንክ አገልግሎት፤

52. ታክስ የሚከፈልበትን የስራ እንቅስቃሴ በስራ ላይ እንዳለ ድርጅት ስለማስተላለፍ

1) ይህ አንቀጽ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ወይም የዚሁ የስራ እንቅስቃሴ ክፊል በስራ ላይ እንዳለ ድርጅት ሲተላለፍ ዜሮ የማስከፈያ መጣኔ ተፈጻሚ እንድሚደረግለት ለሚደነግገው የአዋጁ አባሪ 1 ክፍል1(ሀ) አፈጻጸም የሚያገለግል ነው።
2) በስራ ላይ ያለ ድርጅት ወይም የዚሁ ድርጅት ክፊል ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ በማስተላለፍ ሂደት የእቃ ወይም የአገልግሎት አቅርቦት ተፈጽሟል የሚባለው የማስተላለፉ ተግባር በተከናወነበት ጊዜ ነው።
3) ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ወይም የዚሁ እንቅስቃሴ ክፊል በስራ ላይ ያለ ነው የሚባለው የማስተላለፉ ተግባር ከተፈጸመ በኋላ የስራ እንቅስቃሴው ያለማቋረጥ የሚከናወን ወይም ሊከናወን የሚችል ሲሆን ነው። ስራውን ያቋረጠ ወይም ወደፊት ሊሰራ ይችላል የሚባል ድርጀት በስራ ላይ ያለ ነው ሊባል አይችልም።
4) የተመዘገበ ሰው ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ወይም የዚሁ የስራ እንቅስቃሴ ክፊል ትርፋማ ባይሆንም ወይም የተላለፈው ለኪሳራ አጣሪ፣ ለተቀባይ፣ በኪሳራ ሂደት ለተሰየመ ባለአደራ ወይም የተመዘገበው ሰው ኪሳራ በመጣራት ላይ ባለበት ሂደት ለተሰየመ ሌላ ሰው ቢሆንም በስራ ላይ እንዳለ ይቆጠራል።
5) በተመዘገበ ሰው በስራ ላይ እንዳለ ድርጅት የተላለፈ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ወይም የዚሁ የስራ እንቅስቃሴ ክፊል ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ የሚደረግለት የተላለፈለት ሰው ቀደም ሲል በዚህ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ላይ ምንም አይነት ጥቅም ያልነበረው ወይም ነባር ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴን የማስተላለፉ ተግባር እንደገና በማደራጀት ሂደትን የመሳሰለ ታክስ የሚከፈልበትን የስራ እንቅስቃሴ የህግ ሰውነት ወይም ቅርጽ የመለወጥ ሲሆን ነው።
6) የተላለፈው ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ራሱን ችሎ የሚሰራ እስከሆነ ድረስ የተላለፈለት ሰው ይህንን ገቢ የሚያመነጭ ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ራሱ ማካሄዱ አስፈላጊ አይሆንም።
7) የንግድ የግብርና ስራ አቅርቦት በመካሄድ ላይ ያለ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት እንደሆነ ተደርጎ የሚቆጠረው የቁም እንስሣት፣ የግብርና መሳሪያዎች፣ መገልገያዎች እና ሌሎች የግብርና ንግድ ስራውን ለመስራት የሚያስፈልጉ ሃብቶች የአቅርቦቱ አካል ከሆኑ ነው። የንግድ የግብርና ስራ ብቻውን መተላለፍ በመካሄድ ላይ ያለ የንግድ ስራ እንቅስቃሴ እንድተላለፈ አይቆጠርም።
8) በአዋጁ አባሪ 1 ክፍል 3 አንቀጽ 1 (ሀ) (v) የተመለከተው ማስታወቂያ የሚሰጥበት የ45 ቀናት ጊዜ በአዋጁ አንቀጽ 21 ሰለአቅርቦት ጊዜ የተደነገገውን የሚከተል ይሆናል።
9) የተላለፈለት ሰው የማስተላለፉ ተግባር ከመፈጸሙ በፊት ያልተመዘገበ ከሆነ የማስተላለፉ ተግባር ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ የሚደረግለት የተላለፈለት ሰው የማስተላለፉ ተግባር በተፈጸመበት ጊዜ በአዋጁ አንቀጽ 21 መሰረት ሲመዘገብ ነው።

10) አስተላላፊው በአዋጁ አባሪ 1 ክፍል 3 አንቀጽ 1 (ሀ) (v) መሰረት ማስታወቂያ ካቀረበ በኋላ የማስተላለፉ ተግባር በመካሄ ላይ ላለ ድርጅት የተፈቀደው ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ የማይደረግለት ሆኖ ቢገኝ፤ የሚከተሉት ተፈጻሚ ይሆናል፦

ሀ) የማስተለለፉ ተግባር የተጨማሪ እሴት ታክስ ይከፈልበታል፤

ለ) የተላለፈበት ዋጋ የተጨማሪ እሴት ታክስን የማይጨምር ሆኖ ይወሰዳል፤ እና

ሐ) የተላለፈለት ሰው በአዋጁ በተፈቀደው መሰረት ለአቅርቦቱ የግብአት ታክስ ተቀናሽ ሊጠይቅ ይችላል።

11) በአዋጁ አባሪ 1 ክፍል 3 አንቀጽ 1 (ሀ) (v) መሰረት ለታክሱ ባለስልጣን የሚቀርበው ማስታወቂያ የሚከተሉትን ጭምር የሚይዝ መሆን አለበት፦

ሀ) የተለለፉትን ንብረቶች የተሟላ ዝርዝር፤

ለ) የማስተላለፉ ተግባር በተፈጸመበት ጊዜ እያንዳንዱ የተላለፈው ንብረት የነበረው ትክክለኛ የገበያ ዋጋ፤

ሐ) አስተላላፊው ሲያካሂድ የነበረው የንግድ ስራ ባህሪ እና የተላለፈለት ሰው በተላለፈበት ንብረት የሚያካሂደው የንግድ ስራ፤

መ) አስተላላፊው በተላለፉት ንብረቶች የንግድ ስራውን ሲያካሂድ የቆየበትን ጊዜ፤እና

ሠ) የታክሱ ባለስልጣን ከአስተላላፊው ወይም ከተላለፈለት ሰው ወይም ከሁለቱም የሚፈልጋቸው ሌሎች መረጃዎች።

12) አስተላላፊው በመካሄድ ላይ የሚገኘውን የንግድ ስራ እንቅስቃሴ በማስተላለፉ ምክንያት ምዝገባውን የሰረዘ እንደሆነ፤ አስተላላፊው ለተላለፈለት ሰው ያላስተላለፈውን ንብረት በሚመለከት የአዋጁ አንቀጽ 19 ድንጋጌ ተፈጻሚ ይሆናል።

13) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 13 መሰረት የሚቀርበው ማመልከቻ ተቀባይነት ያገኘ እንደሆነ፦

ሀ) አስተላላፊው በእጁ የሚገኙትን የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶች ለተላለፈለት ሰው ያስረክባል፤ የተላለፈለት ሰው እነዚህን ሰነዶች በታክስ አስተዳደር አዋጅ ሰነዶችን ስለማቆየት ለተደነገገው ጊዜ ያህል ይዞ ያቆያል፤እና

ለ) አስተላልፊው የንግድ ስራው ባለቤት ሆኖ በቆየበት ጊዜ ለነበረ የተጨማሪ እሴት ታክስ እዳ ሁለቱም ወገኖች ኃላፊ ይሆናሉ፡፡

14) አስተላላፊው እና የተላለፈለት ሰው የተመዘገቡ ካልሆነ እና በአዋጁ አባሪ 1 ክፍል 3 አንቀጽ 1 (ሀ) (v) መሰረት ሁለቱም ጊዜውን ጠብቀው በማመልከቻው ላይ በመፈረም ካላቀረቡ በስተቀር የተላለፈው በመካሄድ ላይ ያለ ድርጅት ቢሆንም ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ አይደረግም፡፡

ክፍል አስራ ሁለት
ከታክስ ነጻ የሆኑ አቅርቦቶች

53. ከታክሱ ነፃ የሆኑ መሰረታዊ አቅርቦቶች

በአዋጁ አባሪ 2 ከተዘረዘሩት በተጨማሪ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት በአገር ውስጥ የሚመረቱ እና ከውጭ አገር የሚገቡ እቃዎች እንዲሁም በአገር ውስጥ የሚሰጡ አገልግሎቶች ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነጻ መሆናቸው ይቀጥላል፡፡

1) እህል እና ጥራጥሬ
   - (i) ጤፍ፣
   - (ii) ስንዴ፣
   - (iii) ገብስ፣
   - (iv) በቆሎ፣
   - (v) ማሽላ፣
   - (vi) ዘንጋዳ፣
   - (vii) ዳጉሳ ፣
   - (viii) አጃ፣
   - (ix) አተር፤ ባቄላ፤ ምስር፤ አኩሪ አተር፤ ሽምብራ፤ ግብጦ፤ ጓያ እና የመሳሰሉት ጥራጥሬዎች፤ እና
   - (x) የእነዚህ ዱቄት፡፡
2) የግብርና ግብአቶች
   - (i) ማዳበሪያ፣
   - (ii) ጸረ-ተባይ ኬሚካል፣
   - (iii) ምርጥ ዘር፣
   - (iv) የእንስሣት መድሃኒት፣ እና
   - (v) የመድሃኒት መርጫ፡፡
3) የበሰሉ ወይም የተዘጋጁ ምግቦች/ መጠጦች
   - (i) እንጀራ
   - (ii) ዳቦ

(iii) ወተት

4) በካፒታል ሊዝ ስምምነት የሚቀርቡ የካፒታል እቃዎች

5) የወባ መከላከያ አጎበር፤ ኮንዶም እና ለውሃ ማከሚያ የሚሆኑ ኬሚካሎች

6) የኤሌክትሪክ ተሽከርካሪ፤እና

7) ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ዝርዝራቸው የሚወሰን የምግብ አቅርቦቶች፡፡

54. የመኖሪያ ቤት

1) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀስ 2 በተረጎመው መሰረት “ የመኖሪያ ቤት” በመኖሪያ ቤቱ ለመገልገል አስፈላጊ የሆኑትን የመኖሪያ ቤቱን ቅጥር ግቢ እና እንደ መኪና ማቆሚያ፤ መኪና ማሽከርከሪያ፤ የአትክልት ቦታ፤ የተስተካከለ መሬት እና መተላለፊያ ያሉትን መገልገያዎች የሚጨምር ሲሆን፤ ከመኖሪያ ቤቱ ጋር የተያያዘ የእርሻ ቦታን አይጨምርም፡፡

2) የሚከተሉት ከታክሱ ነጻ የሆኑ አቅርቦቶች ናቸው፦

   ሀ) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 1(ሀ) መሰረት ከታክሱ ነጻ የሆኑት የመኖሪያ ቤቶች አካል የሆኑትን የመኪና ማቆሚያ ቦታዎች መሸጥ፤ ወይም
   ለ) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 1(ሀ) መሰረት ከታክሱ ነጻ የሆኑት የመኖሪያ ቤቶች አካል የሆኑትን የመኪና ማቆሚያ ቦታዎች ማከራየት፡፡

55. የፋይናንስ አገልግሎቶች

1) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 1(ሐ) ለተመለከተው የፋይናንስ አገልግሎት የተከፈለው የአገልግሎት ክፍያ ግልጽ ወይም በግልጽ ያልተመለከተ ቢሆንም አቅርቦቱ ከታክስ ነጻ ነው፡፡
2) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 2 ተራ ፊደል (ለ) “ለፋይናንስ አገልግሎት” ለተሰጠው ትርጉም አፈጻጸም “ ቼክ” የሚለው ቃል የፖስታ ቤት ትእዛዝን፤ የገንዘብ ክፍያ ትእዛዝን፤ የመንገደኞች ቼክ ወይም ማናቸንውም ገንዘብ ገቢ ወይም ወጪ የማድረግ ትእዛዝ ወይም ፈቃድ (በጽሁፍ፤ በኤሌክትሮኒክ መንገድ ወይም በሌላ ዘዴ) ለፋይናንስ ተቋም መስጠትን ይጨምራል፡፡
3) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 2 “ ለፋይናንስ አገልግሎት” በተሰጠው ትርጉም ከተዘረዘሩት በተጨማሪ ሚኒስቴሩ የፋይናንስ አገልግሎቶችን ዝርዝር የሚወስን መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡ ሚኒስቴሩ አዳዲስ የፋይናንስ አገልግሎቶችን በማከል ወይም በዝርዝሩ ውስጥ

የተካተቱትን የፋይናንስ አገልግሎቶች ባህሪ በመቀየር ዝርዝሩን ሊያሻሽል ይችላል፡፡ ማናቸውም በዝርዝሩ ላይ የሚደረግ ለውጥ ተፈጻሚነት የሚኖረው ከወጣበት ቀን በኋላ በሚኖሩ ግብይቶች ላይ ነው፡፡

4) ከፋይናንስ አገልግሎት ጋር በተያያዘ የተሰጡ ቢሆንም ባይሆንም የሚከተሉት የፋይናንስ አገልግሎት አይባሉም፦

   ሀ) በፋይናንስ አገልግሎት አቅርቦት ላይ ለተሰማራ ሰው ወይም በፋይናንስ አገልግሎት አቅርቦት ላይ ለተሰማራ ሰው ደንበኛ የተሰጡ የህግ፤ሂሳብ እና የሂሳብ መረጃን የማጠቃለል ወይም የሰነድ አያያዝ፤ የፋይናንስ ስጋትን የመገምገም፤የሰነድ ማረጋገጫ ወይም የታክስ ወኪል (የታክስ አማካሪነትን ጨምሮ) አገልግሎቶች፤

   ለ) ጥሬ ገንዘብ፤ ሰንድ ወይም ሌላ ነገር በአደራ ማስቀመጥ፤

   ሐ) መረጃን የማቀነባበር እና የደመወዝ ክፍያ አገልግሎት፤

   መ) እዳ የመሰብሰብ ወይም ተሰብሳቢ ሂሳብን መሸጥ፤

   ሠ) የጡረታ መዋጮ ፈንድን ማስተዳደርን የመሳሰሉ የአስተዳደር ስራዎች፤

   ረ) የባለአደራ፤ የፋይናንስ ምክር እና የሃብት አስተዳደር እቅድ የማውጣት አገልግሎቶች፤ እና

   ሰ) ከፋይናንስ ሰነዶች ወጪ ያሉ ንብረቶችን የማከራየት፤ፈቃድ የመስጠት እና ተመሳሳይ የማመቻቸት ስራዎች፤

5) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (4) (ሀ) የተመለከተው “ሂሳብ እና የሂሳብ መረጃን የማጠቃለል ስራ” ሂሳብ በማወራረድ ሂደት በፋይናንስ ተቋማት የተከናወኑ የገንዘብ እንቅስቃሴዎችን የማስታረቅ ስርአትን፤ የፋይናንስ እንቅስቃሴዎችን በደንበኞች ሂሳብ ላይ መመዝገብን፤ የደንበኞችን ሂሳብ ማስተዳደርን እና በንኡስ አንቀጽ 4 ከተዘረዘሩት አገልግሎቶች ጋር ተዛማጅ የሆኑ አገልግሎቶችን መስጠትን ይጨምራል፡፡

6) ተሰብሳቢ ሂሳብን በመግዛት ብድር መስጠትን ጨምሮ እዳን መግዛት ብቻውን የፋይናንስ አገልግሎት እንደሆነ ይቆጠራል፡፡ ይሁን እንጂ ተሰብሳቢ ሂሳብን ከመግዛት ጋር የተያያዘውን የሽያጭ ሂሳብ አያያዝ አገልግሎት እና ተሰብሳቢ ሂሳብን ከመግዛት ጋር የተያያዙ ሌሎች አገልግሎቶችን ጨምሮ እዳውን ከማስመለስ፤ ከክስ ጋር የተያያዙ አገልግሎቶች እና ከባለእዳዎች ላይ የሚፈለገውን ገንዘብ ለማስመለስ የሚከናወኑ የአስተዳደር ተግባራት የፋይናንስ አገልግሎት አይባሉም፡፡

7) በአዋጁ አንቀጽ 29(2) የተደነገገው ቢኖርም የተመዘገበ ሰው ታክስ የሚከፈልበትን እና ከታክሱ ነጻ የሆኑ አገልግሎቶችን የሚሰጥ ከሆነ የገቢዎች ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ የተመለከተውን የማከፋፈያ ዘዴ መሰረት በማድረግ የተመዘገበው ሰው የግብአት ታክሶችን እንዲያከፋፍል የታክሱ ባለስልጣን ሊፈቅድ ይችላል፡፡

8) የግብአት ታክስን ለማከፋፈል የትኛውም ዘዴ በጥቅም ላይ የዋለ ቢሆንም፤የፋይናንስ አገልግሎትን የሚያቀርብ የተመዘገበ ሰው የተከተለው ተገቢውን ዘዴ መሆኑን የሚያረጋጡ ማስረጃዎችን መያዝ አለበት፡፡ የታክሱ ባለስልጣን የፋይናንስ አገልግሎት አቅራቢዎች የያንዳንዱን የአቅርቦት ዘርፍ ስታትስቲካዊ መረጃ እንዲያቀርቡ ሊያዝ ይችላል፡፡

9) ከታክሱ ነጻ በሆነው የኢንሹራንስ ዋስትና ፖሊሲ ሽፋን የሚካተቱ ከታክሱ ነጻ ከሆነው የኢንሹራንስ ፖሊሲ ጋር ያልተያያዙ አገልግሎቶች ተጠቃሚዎች እነዚህ አገልግሎቶች ለብቻቸው ቢሰጡ ሊከፈል በሚገባው ታክስ ልክ ታክሱን እንዲከፍሉ ይገደዳሉ፡፡ የታክሱ ባለስልጣን የኢንሹራንሱ ፖሊሲ አካል ያልሆነው አገልግሎት ከዋናው የኢንሹራንስ ፖሊሲ ጋር የተያያዘ ተጨማሪ አገልግሎት መሆን ያለመሆኑን የመወሰን ሙሉ ስልጣን አለው፡፡

10) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 2 “ለፋይናንስ አገልግሎት” በተሰጠው ትርጉም የሚሸፈን የኢንሹራንስ ፖሊሲ አቅርቦት ከታክሱ ነጻ የሆነ አቅርቦት ሊሆን የሚችለው ፖሊሲው የተሰጠው በኢንሹራንስ ስራ ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 746/2004 (እንደተሻሻለ) ፈቃድ በተሰጠው ሰው ሲሆን ነው፡፡

11) ለደንበኞቻቸው የኢንሹራንስ ሽፋን ለማስገኘት የሚሰሩ የኢንሹራንስ ደላሎች ወይም ወኪሎች የሚያገኙት ኮሚሽን ወይም ሌላ ክፍያ እንደ ፋይናንስ አገልግሎት የማይቆጠር በመሆኑ ለኢንሹራንስ በተሰጠው የታክስ ነጻ መብት አይሸፈንም፡፡

12) የኢንሹራንስ ፖሊሲ ለንብረት ጥራት ወይም አፈጻጸም ዋስትና የሚገባ የኢንሹራንስ ሽፋንን አይጨምርም፡፡

56. የዋስትና ሰነዶች እና የፋይናንስ አገልግሎቶች

1) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 2 ተራ ፊደል (መ) “ለፋይናንስ አገልግሎት” በተሰጠው ትርጉም የተመለከተው የዋስትና ሰነዶችን የመገበያየት ተግባር ከታክሱ ነጻ የሆነ ግብይት ነው፡፡ ይሁን እንጂ የዋስትና ሰነዶችን የመገበያየት ተግባር ከአቅርቦቱ ተግባር ጋር የተያያዙ የማስታወቂያ፤ የህትመት ወጪዎችን፤ የሂሳብ አያያዝ፤ የህግ እና የምክር አገልግሎቶችን አይጨምርም፡፡

2) “የፋይናንስ አገልግሎት” ዋንኛ ስራቸው የአክሲዮን ባለቤቶችን፤ የአባላትን ወይም የሌሎች ሰዎችን ገንዘብ ኢንቬስት የማድረግ ተግባር ለሆነ የንግድ ስራዎች የሚሰጥ የስራ አመራር ወይም የአስተዳደር ተግባርን አይጨምርም፡፡

57. የእስልምና የፋይናንስ አገልግሎት

1) ይህ የደንቡ ክፍል በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 2 ተራ ቁጥር (1) "ለፋይናንስ አገልግሎት" ለተሰጠው ትርጉም አፈጻጸም የሚያገለግል ነው፡፡

2) የታክሱ ባለስልጣን ለእስልምና የፋይናንስ ስርአት የተደነገጉትን የአዋጁን ድንጋጌዎች ለማስፈጸም የሚከተሉት ተግባራዊ ያደርጋል፦

   ሀ) የፋይናንሱ ስራ የሚያካትታቸውን የተለያዩ አቅርቦቶች ለይቶ ማወቅ፤

   ለ) በእስልምና የፋይናንስ ስራ ውስጥ የማይካተቱ አቅርቦቶችን የተጨማሪ እሴት ታክስ አፈጻጸም መወሰን፤እና

   ሐ) በእስልምና የፋይናንስ አገልግሎት የሚቀርቡ አገልግሎቶች አንድ አይነት የተጨማሪ እሴት ታክስ አፈጻጸም እንዲኖራቸው ማድረግ፡፡

3) ለእስልምና የባንክ አገልግሎት አቅርቦቶች የሚኖረው የተጨማሪ እሴት ታክስ አፈጻደም እስልምና ነክ ካልሆኑ የባንክ አገልግሎት አቅርቦቶች ጋር እኩል ካልሆነ፤ የተጨማሪ እሴት ታክሱ አፈጻጸም የአቅርቦቱን አላማ፤ ባህሪያት እና ሁኔታዎች ከግምት ውስጥ በማስገባት ይወሰናል፡፡

4) ሚኒስቴሩ የአንድን የእስልምና የባንክ አገልግሎት አቅርቦት የተጨማሪ እሴት ታክስ አፈጻጸም የሚወስን መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

5) በዚህ አንቀጽ " የእስልምና የፋይናንስ አገልግሎት" ማለት የሸሪያ ህግ መርሆዎችን መሰረት በማድረግ የሚሰጥ የፋይናንስ አቅርቦት አገልግሎት ውል ነው፡፡

58. የሐይማኖት ነክ አገልግሎት

1) ለአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 1(ቀ) አፈጻጸም በሃይማኖት ተቋም የሚሰጡ የሃይማኖቱ ስርአት አንድ ክፍል የሆኑ አቅርቦቶች የሃይማኖት ነክ አገልግሎት ይባላሉ፡፡

2) የሃይማኖት ተቋም የሚያቀርባቸው እና ከግሉ ክፍለ ኤኮኖሚ ጋር ተወዳዳሪ የሆኑ አቅርቦቶች ወይም የሃይማኖቱ ስርአት አካል ያልሆኑ አቅርቦቶች የሃይማኖት ወይም ቤተክርስቲያን ነክ አገልግሎት አይባሉም፡፡ የሃይማኖቱ ተቋም የሚያቀርባቸው የዚህ አይነት አቅርቦቶች ዋጋ በአዋጁ አንቀጽ 12 ለምዝገባ ከተቀመጠው የገንዘብ በላይ ከሆነ የሃይማኖት ተቋሙ ለምዝገባ ማመልከቻ የማቅረብ ግዴታ አለበት፡፡

3) በጥሬገንዘብ ወይም በአይነት የሚሰጥ እርዳታ (እንደ ሙዳየ ምጽዋት ያለ) ወይም አገልግሎት፤ በእርዳታው እና የእርዳታ ሰጪው በሚያገኘው ጥቅም መካከል ቀጥተኛ ግንኙነት ከሌለ በስተቀር የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልበት አይሆንም።

4) የሃይማኖት ተቋም ከንግድ ድርጅት የሚቀበለው ገንዘብ የሰጪው ስም በመጽሄት ወይም በፕሮግራም እንዲጠቀስ የሚያስችል ቢሆንም ለአቅርቦት የተከፈለ ዋጋ እንደሆነ አይቆጠርም። ሆኖም የሃይማኖት ተቋሙ በመጽሄት ወይም በፕሮግራም ውስጥ ቦታ ለመሸጥ ክፍያ የተቀበለ ከሆነ ክፍያው ለአቅርቦት የተፈጸመ ክፍያ እንደሆነ ስለሚቆጠር ለሃይማኖት ነክ አገልግሎት በተሰጠው ከታክስ ነጻ የመሆን መብት አይሸፈንም።

5) በልማት ኮሚሽን ወይም ተመሳሳይ ተቋም ወይም በቅርንጫፍ ወይም የስራ ክፍል አማካኝነት ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የሚያከናውን የሃይማኖት ተቋም፤ አንድ ወይ ከአንድ በላይ ያለው ኮሚሽን፤ ቅርንጫፍ ወይም የስራ ክፍል የገቢዎች ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ መሰረት የተናጠል ምዝገባ እንዲያደርግ እንዲፈቀድለት ሊያመለክት ይችላል።

59. የታወቀ የህክምና ተቋም

በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 2 “ ለታወቀ የህክምና ተቋም” ለተሰጠው ትርጉም አፈጻጸም” “የታወቀ የህክምና ተቋም” ፈቃድ የተሰጠውን የህክምና ባለሙያ፤ሆስፒታልን፤ የማዋለጃ ክሊኒክን፤የአረጋውያን እንክብካቤ መስጫን ወይም የህክምና ክሊኒክን ይጨምራል።

60. የታወቀ የህክምና አገልግሎት

1) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 2 “ ለህክምና አገልግሎት” ለተሰጠው ትርጉም አፈጻጸም” “የታወቀ የህክምና አገልግሎት” ማለት በሽታን ወይም ሌላ ህመም የመመርመር፤ የማከም፤ የመከላከል፤ ወይም የማገገም እና የአእምሮ ደህንነትን የመንከባከብ አገልግሎት ነው። የህክምና አገልግሎት በክፍያ የተሰጠ ከሆነ ከፋዩ ተመላላሽ ታካሚው፤ ተኝቶ የሚታከመው ወይም ሌላ ሶስተኛ ወገን ቢሆንም ባይሆንም የታወቀ የህክምና አገልግሎት ይሆናል።

2) ምግብ እና መኝታ ማቅረብ፤ የአረጋውያን እንክብካቤ እና የግል የህክምና እንክብካቤ እና በእለት ተእለት እንቅስቃሴ የሚደረግ ድጋፍን ጨምሮ፤ የታወቀ የህክምና ባለሙያ ለተመላላሽ ወይም ተኝቶ ለሚታከም ታካሚ በታወቀ የህክምና ተቋም ውስጥ የሚሰጠው የህክምና አገልግሎት የታወቀ የህክምና አገልግሎት ይባላል።

3) የሚከተሉት የታወቀ የህክምና አገልግሎት አገልግሎት እንደሆኑ ተደርገው ይወሰዳሉ፦

ሀ) የተለየ ክፍያ የማይጠየቅባቸው በታወቀ የህክምና አገልግሎት የሚቀርቡ መድሃኒቶች፤

ለ) የላቦራቶሪ፤ የኤክስሬይ ወይም ሌላ የምርመራ አገልግሎት፤

ሐ) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተዘረዘሩትን የህክምና አገልግሎቶች በመስጠት ሂደት የሚቀርቡ የህክምና መገልገያዎች፤

መ) የህክምና መሳሪያዎች ወይም አቅርቦቶችን ጨምሮ በኦፕራሲዮን ክፍል፤ በምርመራ ክፍሎች እና በማደንዘዣ ክፍሎች የሚሰጡ አገልግሎቶች፤

ሠ) የታወቀ የህክምና አገልግሎት በመስጠት ሂደት የሚከናወኑ የራዲዩቴራፒ፤ የፊዚዮቴራፒ እና የአእምሮ እድገት ህክምና፤አገልግሎቶች፤

ረ) ታካሚ ላልሆኑ ሰዎች የሚሰጠውን የሬስቶራንት ወይም የካፊቴሪያ አገልግሎት ሳይጨምር ለተመላላሽ እና ተኝተው ለሚታከሙ ታካሚዎች የሚሰጥ የመኝታ እና የምግብ አገልግሎት፤

ሰ) ከታወቀ የህክምና ተቋም ጋር በተያያዘ አገልግሎት የሚሰጡ ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች እና ቴክኒሽያኖችን ጨምሮ በታወቀ የምክምና ተቋም ሰራተኞች የሚሰጡ አገልግሎቶች፤

ሸ) አጠቃላይ የጥርስ ሕክምናን ወይም ጥርስ ማስጌጥን ሳይጨምር ከበሽታ፤ ከጭንቀት ተሞክሮ ወይም ከተፈጥሮ መዛባት ጋር በተያያዘ የሚሰጥ የጥርስ ህክምና፤የጥርስ የጥርስ ደጋፊ አካላት እና የጥርስ የውስጥ ክፍል ህክምና፤ እና

ቀ) ስነ-አእምሮአዊ ትንተና።

4) ለዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) (ሀ) አፈጻጸም “የህክምና መገልገያ” ማለት የታወቀ የህክምና አገልግሎት በመስጠት ሂደት፤ በታወቀ የህክምና ተቋም ውስጥ ለተመላላሽ ወይም ተኝቶ ታካሚው አገልግሎት የሚሰጥበት ወይም በሃኪም ትእዛዝ ለታካሚው የሚሰጥ ሲሆን፤ የሚከተሉትን ይጨምራል፦

ሀ) የአተነፋፈስ ወይም የልብ ምት መከታተያ፤ የኩላሊት ማጠቢያ መስሪያ ወይም የአካል ጉዳተኞች መመገቢያ ቁሳቁስ፤

ለ) የታወቀ የህክምና አገልግሎት አካል ሆኖ በህክምና ወም በኦፕራሲዮን ሂደት የሚሰጥ ሰው ሰራሽ የሰውነት አካል ወይም የአካል ድጋፍ መሳሪያ፤እና

ሐ) ለታወቀ የህክምና ተቋም የሚቀርብ የህክምና ወይም የኦፕራሲዮን መሳሪያ ወይም ለተመላላሽ ወይም ተኝቶ ለሚታከም ሰው የሚሸጥ ወይም በኪራይ የሚቀርብ ተመሳሳይ መሳሪያ፤

5) በዚህ አንቀጽ ውስጥ “ የታወቀ የህክምና ባለሙያ” አግባብ ባለው የፌዴራል ወይም የክልል መንግስት ተቋም በጤና ባለሙያነት ወይም በህክምና ባለሙያነት እንዲሰራ

ፈቃድ የተሰጠው ሰው ነው። ይህም በጤና ዶክተሮችን፣ አካሚዎችን፣ የጤና ኦፊሰሮችን፣ፊዝዮቴራፒስቶችን እና ሌሎች የጤና አገልግሎት ሰጪዎችን ይጨምራል።

61. የትምህርት ፕሮግራም

1) ለትርፍ የተቋቋመ ወይም ለትርፍ ያልተቋቋመ ቢሆንም በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 2 "ለትምህርት ፕሮግራም" የተሰጠውን ትርጉም የሚያሟላ የትምህርት ኮርስ በአዋጁ ይሸፈናል።

2) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ" ተራ ፊደል (ሠ) "ለትምህርት ፕሮግራም" ለተሰጠው ትርጉም አፈጻጸም የትምህርት ፕሮግራም አካል ሆነው ይቆጠራ፦

ሀ) በታወቀ የትምህርት ተቋም ለተማሪዎች የሚሰጥ ትምህርት፣

ለ) በታወቀ የትምህርት ተቋም የሚሰጥ የትምህርት ፕሮግራም አካል ሆነው በአይነት የሚቀርቡ የምግብ እና ሌሎች ተዛማጅ እቃና አገልግሎቶች፣

ሐ) በታወቀ የትምህርት ተቋም የተሰጠ እስከሆነ ደረስ ስለፈተና የሚደረግ ገለጻ ወይም የፈተና አስተዳደር፣

መ) ከታወቀ የትምህርት ኮርስ ጋር በተያያዘ የሚሰጥ ትምህርት ወይም ማስጠናት፣ እና

ሠ) ከትምህርት ቤቱ ጋር በተደረገ ውል በሚሰራ የግል ድርጅት ሳይሆን በትምህርት ቤቱ በራሱ የሚሰጥ ተማሪዎችን ከቅደመ- አንደኛ ደረጃ፣ ከአንደኛ ደረጃ ወይም ከሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ወደቤታቸው እንዲሁም ከቤታቸው ወደትምህርት ቤቱ በማመላለስ የሚሰጥ የሚሰጥ የትምህርት ቤት የትራንስፖርት አገልግሎት፣

3) የሚከተሉት ክፍያዎች ለትምህርት ፕሮግራም አቅርቦት የተፈጸሙ ክፍያዎች ሆነው ይቆጠራሉ፦

ሀ) ከትምህርቱ፣ ከአገልግሎት መስጫዎች እና ከካሪኩለም ጋር ለተያያዙ ተግባራት የሚፈጸም ክፍያ፣

ለ) የታወቀው የትምህርት ተቋም ከትምህርቱ ጋር በተያያዘ ለሚያቀርባቸው መገልገያዎች የሚያስከፍላቸው አስገዳጅ የሆኑ ክፍያዎች፣

ሐ) የተማሪዎች ምክር ቤት ክፍያ ፤ ኡየሥፖርት ቡድን ክፍያ እና ሌሎች ከትምህርት ምዝገባ ጋር በተያያዘ የሚፈጸሙ አስገዳጅ ክፍያዎች፤

መ) ከትምህርት ፕሮግራም ጋር በቀጥታ በተያያዘ ሁኔታ የታወቀው የትምህርት ተቋም ለሚሰጣቸው የተማሪ ሪፖርት፤ የመጽሃፍት ቤት አገልግሎት፤ የመታወቂያ ካርድ፤ የመረጃ አያያዝ እና ሌሎች የአስተዳደር አገልግሎቶች የሚፈጸም ክፍያ፤

4) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) ከተዘረዘሩት በተጨማሪ የሚከተሉት ከቅደመ አንደኛ ደረጃ፤ የአንደኛ ደረጃ እና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት አቅርቦት ጋር በተያያዘ የተፈጸሙ ክፍያዎች የትምህርት ፕሮግራም ክፍያዎች ሆነው ይወሰዳሉ፦

ሀ) የልዩ ትምህርትን ጨምሮ ለመሰረታዊ ትምህርቶች የሚፈጸም ክፍያ፤

ለ) ትምህርት ቤት ከሚያካሂደው የትምህርት ፕሮግራም በተያያዘ ለቅድመ አንደኛ ወይም ለድህረ ትምህርት ፕሮግራሞች የሚፈጸም ክፍያ

ሐ) በትምህርት ቤቱ የሙዚቃ ወይም የስፖርት መሳሪያዎች ለመጠቀም የሚፈጸም ክፍያ፤

መ) የትምህርቱ ፕሮግራም አካል ለሆነ በተማሪዎች ወይም በመምህራን ለሚሰጡ አገልግሎቶች የሚፈጸም ክፍያ፤እና

ሠ) የትምህርት ቤት ቲያትር፤ ዳንስ፤ ጉዞ ወይም ሌላ በዋንኛነት ለተማሪዎች ለተዘጋጀ የትምህርት ቤት እንቅስቃሴ የሚፈጸም ክፍያ፤

5) በዩኒቨርሲቲ ወይም በቴክኒክ ኮሌጅ የሚሰጥ ከታክሱ ነጻ የሆነ የትምህርት አገልግሎት ተማሪው ዲግሪ ወይም ዲፕሎማ ለማግኘት የሚማር ባይሆንም በርቀት ወይም በርቀት ግንኙነት የሚሰጡ ለዲግሪ ወይም ለዲፕሎማ የሚያበቁ ኮርሶችን ይጨምራል።

6) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) ከተመለከተው በተጨማሪ የሚከተሉት ለአዋቂ ትምህርት፤ለሙያ ትምህርት እና ለቴክኒክ ትምህርት ኮርሶች እና ለአካል ጉዳተኞች እና ለአእምሮ ጉዳተኞች ስልጠና የሚከፈሉ ክፍያዎች ሆነው ይወሰዳሉ፦

ሀ) ለዲግሪ ወይም ለዲፕሎማ የሚያበቁ የአዋቂ የትምህርት ኮርሶች ወይም የኮርሱ ተሳታፊ የሆኑ ተማሪዎችን ከቅጥር ጋር የተያያዙ ክህሎቶች ለማዳበር ለሚያስፈልጉ ኮርሶች የሚከፈል ክፍያ፤

ለ) የተማሪዎችን የሙያ ክህሎት ለማዳበር ለሚያግዙ በሙያ ትምህርት ቤቶች ለሚሰጡ የሙያ ኮርሶች የሚከፈል ክፍያ፤

ሐ) አግባብ ባለው የመንግስት እውቅና ሰጪ ተቋም የሙያ ወይም የንግድ ስራ እውቅና ወይም ስያሜ ለማግኘት ወይም ይህ ማረጋገጫ እንዲቀጥል ለማድረግ ወይም የሙያ ማሻሻያ ለማድረግ ለሚሰጡ ኮርሶች የሚፈጸም ክፍያ፤ እና

መ) የእውቅና ወይም የስያሜ ኮርስ ወይም ፕሮግራም የምስክር ወረቀት ለማግኘት ወይም ፈተኛ ለመውሰድ የሚፈጸም ክፍያ።

7) ለዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ(6) አፈጻጸም አንድ ኮርስ ከቅጥር ጋር የተያያዘን ክህሎት ለማሳደግ የሚያስችል ነው የሚባለው የኮርሱ አላማ ተማሪዎች የሚያገኙትን ክህሎት ለይቶ የሚይሳይ እና ተማሪዎች ያገኙትን ክህሎት ለመዝናኛ፤ ለግል ፍላጎት ማርኪያ፤ ለኪነጥበብ ወይም ባህላዊ አላማዎች ሳይሆን ለቅጥር፤ ለንግድ ስራ ወይም ለሙያ ስራ የሚጠቀሙበት ከሆነ ነው።

8) የሚከተሉት ኮርሶች አቅርቦት የትምህርት ኮርስ አቅርቦት ነው አይባልም፦

ሀ) ዲፕሎማ ወይም ዲግሪ የሚያስገኝ ካልሆነ በስተቀር የስፖርት፤ የጨዋታ፤ የቪዲዮ ቀረጻ ወይም የፎቶግራፍ ወይም ሌላ የግል ፍላጎትን የሚመለከቱ ወይም የመዝናኛ ኮርሶች፤

ለ) ለግል መገልገያ ወይም መጠቀሚያ የሚውል የሰእል፤ የምግብ ዝግጅት፤ የመኪና መንዳት፤የጸጉር ስራ እና ሌሎች የውበት መጠበቂያ ኮርሶች፤እና

ሐ) የትምህርት ካሪኩለም አካል ያልሆነ የሙዚቃ ትምህርት።

9) የሚከተሉት የትምህርት ፕሮግራም አቅርቦት አካል ሆነው አይወሰዱም፦

ሀ) የትምህርት ተቋም ከትምህርት ቤቱ ማህበረሰብ ውጪ ላለ ቡድን የሚሰጠው የኪራይ አገልግሎት፡

ለ) የትምህርት ቤቱን የስፖርት ውድድር ለሚከታተል አጠቃላይ ማህበረሰብ የመግቢያ ቲኬት መሸጥ፤

ሐ) በትምህርት ቤቱ ይዞታ ውስጥ በሳንቲም የሚሰሩ መሳሪያዎችን ከሚያስቀምጡ የሚገኝ ኮሚሽን ወይም ሌላ ክፍያ፤ እና

መ) የትምህርት ቤቱን አርማ የያዙ እቃዎችን እና የመሳስሉትን ከትምህርት ጋር ግንኙነት የሌላቸውን እቃዎች በመሸጥ የሚገኝ ገቢ፤

10) ለዚህ አንቀጽ አፈጻጸም ትምህርት በመከታተል ላይ የሚገኙ የእምነት ተቋማት ሰራተኞች ተማሪ ሆነው ይወሰዳሉ።

62. የአካል ጉዳተኞችን የሚቀጥሩ ሰዎች

1) የአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ (1) (1) (ኘ) የአካልጉዳኞችን ወይም የአእምሮ ጉዳተኞችን ቀጥረው በሚያሰሩበት ድርጅት የእቃ እና የአገልግሎት አቅርቦት በማከናወን ላይ ለሚገኙ ሰዎች ተፈጻሚ ይሆናል፡፡
2) በአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ (1) (1) (ኘ) የተደነገገው የ60% ተፈላጊ መስፈርት ከአጠቃላይ የድርጅቱ ሰራተኞች መካከል የአካል ወይም የአእምሮ ጉዳተኞችን ብዛት በመቶኛ በመውሰድ የሚሰላ ሲሆን፤ ይህ ቁጥር ሁልጊዜም የተሟላ መሆን አለበት፡፡ ለዚህ ንኡስ አንቀጽ አላማ "ሰራተኛ" ቋሚ፤ የከፊል ጊዜ እና ጊዜያዊ ሰራተኛን ይጨምራል፡፡

58. ሰብአዊ እርዳታ

የአዋጁ አባሪ 2 አንቀጽ 1 (ተ) እና የአባሪ 3 ተራ ፊደል (ኘ) የአደጋ መካከል የብሄራዊ የስጋት ስራ አመራር ኮሚሽን የተፈጥሮ አደጋ፤ የኢንዱስትሪ አደጋ ወይም ሌላ የአስቸኳይ ጊዜ አደጋ በማጋጠሙ ምክንያት ባደረገው ጥሪ መስረት ወደአገር ለሚገቡ እና አገር ውስጥ ለሚቀርቡ እቃዎች ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

ክፍል አስራ ሶስት
ከታክሱ ነጻ የሆኑ ወደአገር የሚገቡ እቃዎች

59. ለኢትዮጵያ ብሄራዊ ባንክ እንዲውል ወደአገር የሚገባ ወርቅ

የወርቁ የጥራት ደረጃ ወይም የሚቀርበበት ቅርጽ ከግምት ውስጥ ሳይገባ ወደአገር ገብቶ ለኢትዮጵያ ብሄራዊ ባንክ የሚቀርብ ወርቅ በአዋጁ አባሪ 3 አንቀጽ 1(ረ) መሰረት ከታክሱ ነጻ ይሆናል፡፡

ክፍል አስራ አራት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

60. የተሻሩ ህጎች

1) የተጨማሪ እሴት ታክስ ደንብ ቁጥር 79/1994 በዚህ ደንብ ተሽሯል፡፡

2) የተሻረው ደንብ ይህ ደንብ የጸና ከመሆኑ በፊት ባሉ የሂሳብ ጊዜዎች ለተከናወኑ ግብይቶች ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

61. የሚጸናበት ቀን

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጠበት ቀን ጀምሮ የጸና ሆኖ፤ ደንቡ ከጸናበት ቀን በኋላ በተፈጸሙ አቅርቦቶች እና ወደአገር በገቡ እቃዎች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ-----------ቀን 2016

አቢይ አህመድ (ዶ/ር)
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር